

చందమామ

పిల్లల కథల మాన

1ST SEPT.

CHANDAMAMA : STORY MAGAZINE FOR THE YOUNG

M. P. Acharya

Chandamama, September '49

Photo by R. Krishnan

స్నానాల

అపూర్వ కల్పనా శిల్పంలో
హస్యరస భరితమైన
అసమాన జాసపర చిత్రం...

వాహనే వారి

గణసుందరి

కథ...

డాక్టర్. సుబ్బారావు... శివరావు... రేలంగి
కాంతకుమారి... మూలతి... తీరంజని
నటించినది.

క్రికెట్. కె. ఎ. రెడ్డి. బి. యస్. సి. (ఆశ్వర్య)

ప్రచందమాయ

ఈ సంచికలో యివి
చదువుకోండి

విషయము	పేజీ
బొండ్కాం పెండ్కి	10
ఆకాలమృత్యువు	13
బాలనాగమ్మ	17
వాగ్దానము	27
బలికోరినగంట	33
కాదంబరి	37
బహుమానం	45
పిల్లల పెంపకం	50
ఆంధ్రజాలము	52
హందీపాతము	54

ఇవన్నిగాక వజిలు, చిక్కు
చదరం, చిక్కు-బొమ్మలు,
ఇంకా, ఇంకా ఎన్నెపున్నె.

చంద్రమాను తల్లిను
పోస్టుబాక్సు నెంబరు . 1686
మత్రాను . 1.

ఆరోగ్యవికి, రుచికరావికి

పూజలకు, వివాహాలకు

గడియారం మార్కు—
కర్మారము
తపయోగించండి.

గోవాల్‌జీ చూంపుకు ఉన్న కొరి
సు. గోవాల్‌జీ నాయక వథి, మత్తున

ఆంధ్ర దేవీమందిరంలు
 శస్త్రాలు ప్రచ్ఛింపు బడుబ్బని
 జయిల్ కల్యాణ కాదలి రెక
తప్పల తమాషా

రామనాథ్ శేఖర్ చే

తయారుదేయబడేసి

రైమ్ రామనాథ్ స్టోల్స్ ప్రైస్

పూర్వా రిల్స్

వేసవి 8

హో యుగో లి పే దు స్తు లు
కావాలి సుమా.

మీకు, మీ వెల్లలకు
అనందమూ, సాగసూ

యచ్చే

బి.డి.యర.కంపెనీ

[కె.పొచ్. ష్టోమారావు అండ్ సన్స్]
బెంగుళూరు వారి

**SAMSONS
DRESSES**

మన్స్క గల దుస్తులను
నిత్యమూ వాడండి

ఆర్గ్రాజర్లు :

అంద్రకు :

జి. వెంకటప్పయ్య అండ్ సన్స్,
గాంధినగర, బెజవాడ.

నిజాముకు :

ఫ్రిండ్స్ ఎంప్రెస్ రియి 0,
27, ఘానమండి రోడ్, సికింద్రాబాదు.

డో ఓంగ్రేగారీ

బాలా మృతం

బిలోనమై విద్దలక పుష్టియున్న.
వందు సెలిబేట్చుడు అయ్యె విరేచనముల
విషి, బలమును, ఆరోగ్యము విచ్చుము.

K.T. Dongre & Co. BOMBAY - 4

'చందమామ' కు
విజంట్లు కొవాలి

విజంట్లు లేనిచోట్ల ప్రతి ఉరా చిన్న చిన్న
విజంట్లు కొవాలి. మీరు విజంటయి కోద్ది
కాపీలు కూడా తెప్పించుకోవచ్చును. మీరు
ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ పుంచే మీకు
7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ పద్ధతిన మీకు
ప్రతినెలా 0-10.0 లా భ 0 పుంటుంది.
పూర్తి వివరాలకు మాకు వ్రాయండి.

చందమామ ఆఫీసు,

పొస్టుబాటు నెం. 1686, మద్రాసు - 1.

పిల్లలకు ఒక కద

వెంబడిపడుటు-పట్టుకొనుటు

అమ్మ సిల్లు పోసుకోనుటకు పిలిచినప్పుడు నేను ఎప్పుడు పారిపొతూ ఉండేవాళ్లి లేక తప్పించుకునే విభము లేకపోతే తిన్నగా సిల్లు పోసుకోలుండా ఉండడానికి గట్టిగా ప్రయత్నించేవాళీ. ఎందువల్ల నంటే సిల్లు అంటే నాకు అసహ్యంగా ఉండేది. కానీ నాకు హామాం సబ్బు యిచ్చినందువల్ల నిల్లు పోసుకోవడం అంటే నాకు మంచి సరదాగా ఉంది. హామాం సబ్బు పెద్ద బిల్లతో నీవు చక్కని బుడగలు తేగలపు. దానికి మంచి వాసనగూడా ఉంది. అందువల్ల అమ్మ ఎప్పుడు సిల్లు పోసుకోటానికి రమ్మన్నా నేనువెళ్లుతాను. కొంచెంకూడా సందేహించను.

భారతదేశ జనులు మక్కలవతో వాడే సబ్బు

ది తాతా అయిల్ మిల్ కంపెని లిఫీట్డ్

వారిచే తయారుచేయబడినది

రు. 500 బహు మాన ము

ఉమా గోల్డు కవరింగు వరుళ్లు
ఉమా మహాత్ మచిలివ ట్లు ము
ఉమా గోల్డు కవరింగు వరుళ్లు పొష్టేఫిలు.

అనలు బంగారు రేకు లోహము పైన అంబించి (Gold Sheet Welding on Metal) తయారు చేయబడినవి. కాదని రుజువు చేసినవారికి రు. 500 బహుమానమివ్వబడును. మేము తయారు చేయు ప్రతివస్తు పై ప్యాకింగు పైన “ఉమా” అను ఇంగ్లీషు అశ్రవములు గురించి కొనవలెను. బంగారు వన్నె 10 నంవత్సరములు గ్రాంరంలి.

* * *

పరీక్ష చేయగోరువారు ఉమా ఆభరణములను మహా ద్రావకములో వేసిన 5 నిమిషములకే బంగారము రేకు వెడలివ ట్లును. ఈ విద్యుతుగా పరీక్ష చేసినప్పారు అనేకంది మాతు సర్పిలేట్లు యచ్చియున్నారు. 800 దిషయులల క్యాటలాగు ఉచిత ముగా వంపబడును. ఇతర దేశములకు క్యాటలాగు దరలమీద 25% అధికము.

N.B.—వస్తువుల వి. పి. పార్పింగు చార్ట్ 0-15-0 మాత్రమే అగును.

Tel : "UMA" MASULIPATAM.

పిల్లల ఆరోగ్యమే పెద్దల కానందము

దగ్గు, వడిసెము పట్టినా, కోరింత దగ్గుతో బాధపడుచున్నా,
ఉబ్బపము దగ్గుతో ఆయాసపడుచున్నా, కఘమును కరిగించి,
స్వాస్థకోశమును ఖుళ్చిపఱి దివ్యేష ధము

శ్రీవత్సవారి శ్రీ కౌణ్ణ

అన్న దగ్గులను నివారించే మందు. ఒకసారివాడి
అడుతూ, పాడుతూ, కులాసాగాయుండి
పెద్దలకు ఆనందము కలిగించండి.

శ్రీవత్స కెమికల్స్ & ట్రెన్స్ లిమిటెడ్

(మందులను తయారుచేయు నంష్ట)

72, గోవిందప్ప నాయక విధి: మదరాసు. 1.

మంచి మంచి పుస్తకాలు

మా ప్రమతలు అన్ని పాశినెటమ్ము బుక్ స్టోర్స్ ను దెఱుతావి. తెదా హాటు వాయండి. ఒకేసారిగా 6-0-0 పుస్తకాలు తెచ్చించినవారికి పొష్టు కార్పులు మేమె భరించెదమం. లైబ్రరీలకు, పుస్తక వ్యాపారులకు మంచి కమీషన్ ఇచ్చుబడును. వివరాలకు వ్రాయండి.

శరతీభాషు రచనలు

శాస్త్ర	[నవం]	1	12
పుస్తక	..	1	8
దేవదామ	..	1	8
వశ్రయుచి	..	1	8
నవవిధాన	..	1	0
కందులూర్	..	1	0
వరిష్ఠేత	..	0	12
ఇషటిదీ	..	0	12
వరిష్ఠక	..	0	12
చౌచూంగిని	..	0	12
విష్ణుశి	..	0	12
హూబారు	..	0	12
శాసిసర	..	0	12
హహోము	[కథలు]	0	12
సారీరమూల్య	[వ్యాపం]	0	12

దిశెక్కివు నవలలు

కచపతమాట	[రాధాకృష్ణ]	0	12
హాయమైన మణిషారం	..	0	12
కప్పిషోయివ పెళ్ళితురు	..	0	12
కగిన్చా నీ	..	0	12
పారిషోయిన యుద్ధతెచ్చి	..	0	12
దివార ఎస్టేట్	..	0	12
అంతలేని ఆశ	..	0	12

ప్రక్రపాణి అనువాదాలు

సాంధ్యేషి [షైల్జ]	అనువాదం కథల	1	8
పరాజయం ..	..	0	12
ఉదరనిఖి తం [సాటకం]	..	1	0
వల్లతపురం చిట్టడపిలో [రాయువాదరి]	0	12	
పొముంతువి న్యోప్సుం [వరకురాం]	0	12	
షైట్వెండంతం [పనపూర్తి]	1	0	
చంగారీకథల [మనోవైష్ణవిక కథల]	0	12	
ప్రగ్రఘ్యేతము [అంత్యాత్మమ కథల]	0	12	
పొందంస్యం [రాయియు కథల]	0	12	
దిష్టైష్టు [సాటకం]	0	12	
అంబికాల్ [వరకురాం కథల]	1	0	
సంధి [యతీంద్ర హోషసింహా]	1	12	

కుటుంబిరావు రచనలు

విలవిధి [అంత్యాత్మమ కథల]	1	8	
మొండివాడు ..	1	0	
కాంతై రప్పు ..	0	12	
వరప్రసాదం ..	0	12	
కవిరాటు [గుర్తికల]	0	12	
కుంటేవి మఱి [నవం]	0	12	
అరుణోదయం ..	1	0	
హూహపెడ్డ ..	0	12	
పీచేం శాపారి ..	0	12	
పుణయరోగులు [సాటకం]	1	0	
అరణేషిన మటం (విశేష కథల)	0	12	
రఘ్యున కథల	0	12	

యువ బుక్ డిపో

పొష్టు బాస్టు నెం. 1686, మద్రాసు, 1.

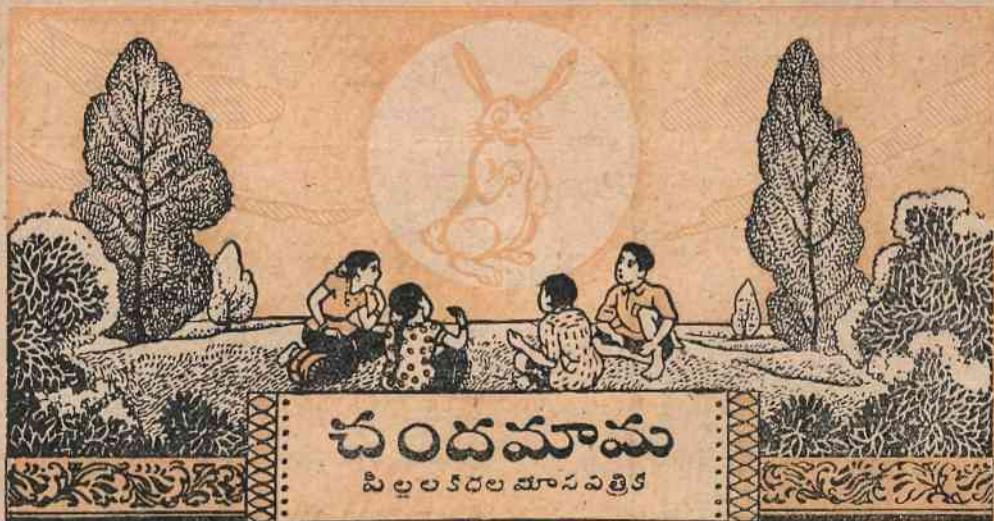
అ ట్లి మీ ది బొ మ్యూ

గోకుల ప్రజలు బృందావనం చెరుకొన్నప్పటినించి సుఖంగానే ఉంటున్నారని అసుకొన్నాము. కానీ, ఘ్రతలం మారినప్పటికి మన చిన్నారి కృష్ణనికి మాత్రం గండాలు తప్పనేటదు.

ఒకనాడు ఏమి జరిగిందంటే— శ్రీ కృష్ణుడు, అతని అన్న బలరాముడు, పసులకాపరులు, ఆందరూకలిని ఆపులను ఆదపులకు తోలుకొనిపోయారు. ఆ రోజున ఎండ మండిపోతూపుంది. తాము దాహం తీర్చుకొని, ఆపులకు నీళ్లు పెట్టుకు రావచ్చుకడా ఆని చెప్పి, వాళ్లు దూరాన ఉండే చెరుపుకి పోయారు.

ఆ చెరుపుదగ్గర బకాసురుడనే రాకషుడు కొంగరూపంలో ధ్యానంచేప్పా కూర్చునిపున్నాడు. వీళ్లుందరూ కంటబడేవరకు, దొంగ ధ్యానంలో పున్న బంకాసురుడు పాడపుపాటి ముక్కులు విచ్చుకొని, హంమైంటూ వచ్చి చిన్నారి కృష్ణుని ఒక్క గుటకలో కబ్బించివేశాడు. బలరాముడు తకిప్పినవాళ్లూ ఈ దృశ్యం చూడలేక మూర్ఖపోయారు.

అప్పుడు ఆ వతార పురుషుడైన శ్రీ కృష్ణుడు తన తేజస్సు నంతరినీ ప్రశ్నయాగిగొమార్చివేశాడు. ఆ తాపం భరించలేక బకాసురుడికి గొంతుకాలి, ఉకిక్కిరి బికిక్కిరి ఆయి, తను మింగిన కృష్ణుని ‘ఒక’ మంటూ డోకివేశాడు. ఇవతలపడిన కృష్ణుని తన ఇసుపముక్కులతో పాడిచి చంపుదామని బకాసురుడు ప్రయత్నించేటంతలో, చిన్నారి కృష్ణుడు మందహసంతో బకాసురుని రెండు ముక్కులూ తన రెండు చెతులతోనూ పట్టి, తాటిమట్ట చీల్చినట్టు నిలుపునా చిల్చివేసేవరకు, ఆ మాయకొంగ రెండు పాయల్లే, చచ్చి నెలని కూలింది. ఈ విధంగా కృష్ణనిచేతిలో మరొక దుష్ట రాకష సంహరం జరిగింది.

చందులూము

పిల్లలకదలమాసవత్తిక

నంపుల 5
నంచిక 3

నంచాలకురు : చక్రపాతి

సెప్టెంబరు
1949

విష్ణుశ్వర ప్రార్థన

శ్లోంబాధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భజమ్,

ప్రసన్నవదనం ద్యాయే తృవ్యవిష్ణువరాంతమే.

తుండు నేకదంతమును తోరపుబోజ్యయు వామహస్తము—

మొండుగ ప్రోచుగజ్జైలును మెల్లనిచూపుల మందహసము—

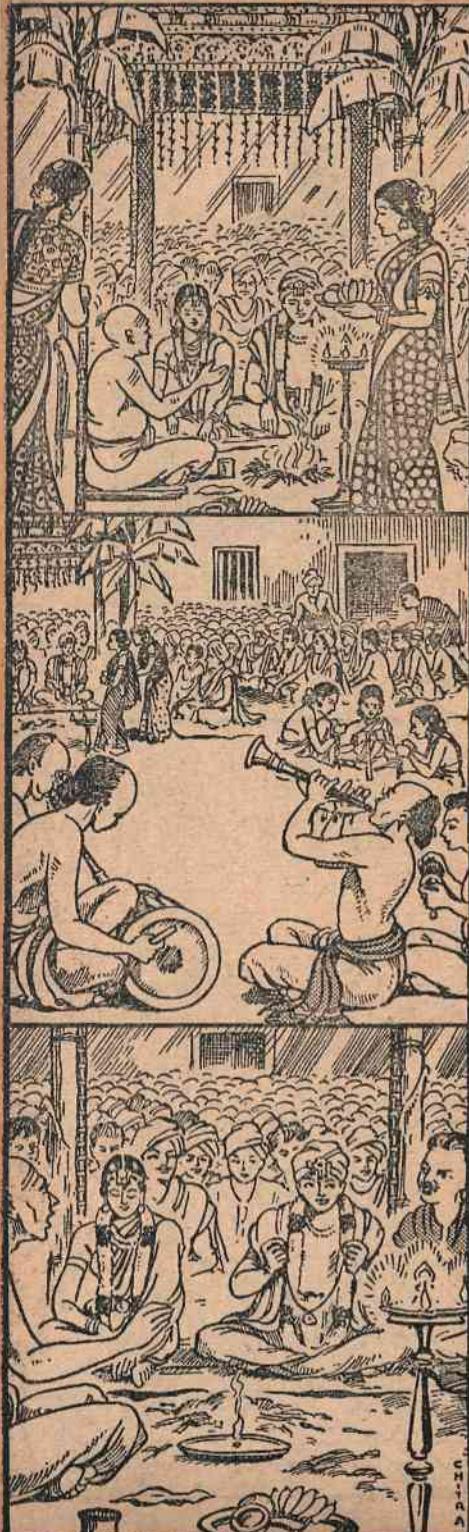
కొండాక గజ్జురూపమున కోరినవిద్యలకెల్ల నొజ్జయై

యుండెదు పార్వతీ తనయ ఓయి గణాధివ నీలి ప్రొమెత్యేదా—

బొండెం

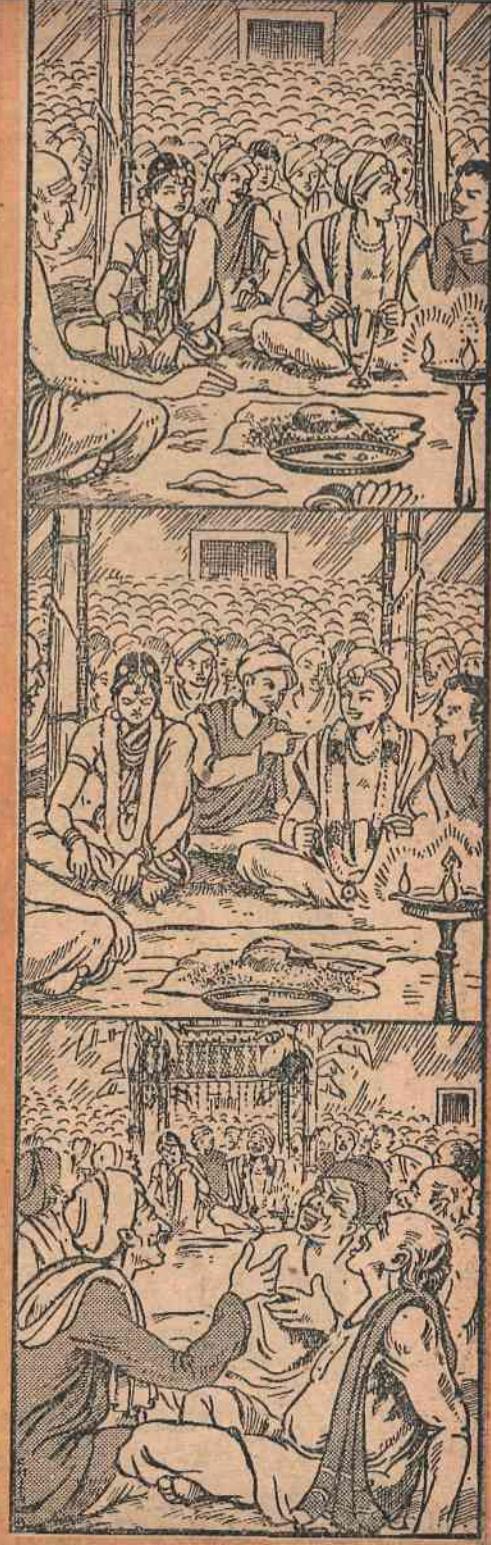
పొక్కి మూకల జ టోకటి
 బొండాం పెండ్లిక వచ్చింది;
 అకన మంతల పండిటో
 అమృలక్కలును చేరారు ;
 భూదేవంతచి యరుగుల్లపై
 బొణల గాంగి కూర్చుంది ;
 తములపాకు దడి చుట్టారూ
 దాసిముండలు నిలివారు.
 కూర్చిన ముత్యాల్ హరాలూ
 కొండఱు కూర్చస్తున్నారు ;
 కూర్చుని ముత్యాల్ తలప్రాలూ
 కొండఱు కలచోస్తున్నారు.
 సన్నాయి నెకుండలతో పీ
 ర్స్సహాబు మేళము సాగింది ;
 అప్పయ శస్తుల మంతాలూ
 కప్పల బెకబెక లట్టున్నె
 సుముహారము దాసిందంటూ
 సూక్తం గట్టున్నాడతను.

రఘవ .

పెండి

బొండుం సూతుం పక్కాడు,
 పెండికోమార్త తలత్తుది.
 విలుతరపువా ద్వాక దీరా
 పేచిపెడుతూ, “ పిలోడా !
 వరిగపాటుతో మోకేస్తా
 వా ? సూతుము గట్టాల ”నియున.
 పెండిలుమారున కొళ్లంతా
 ముండ్లు గ్రుచ్చిన టుండపుడు.
 పాట్టిముంత యుక డిదివింటూ,
 బొండువెరున గూర్చుండి,
 “ జల్లెడతో మీయమ్మాయా
 నీళ్లు దిషుకోచ్చిందంపే
 నిమునములో వెయిస్తామూ
 విగ్గుదేలిపిస్తా ”మనియున.
 పెండికోమార్తెకు సిగేసి
 పెద్ద తడపు తల వంచింది.
 పక్కలు నెప్పులు పుట్టులా
 వందిరి పకపక లాడింది.
 వరియాపకములతో పెండి
 బ్రిహ్మందంగా జరిగింది.
 “ ఏటుకూరి ”

వి శ్రీ కృ ర పూజ

మృత్యుదేవత

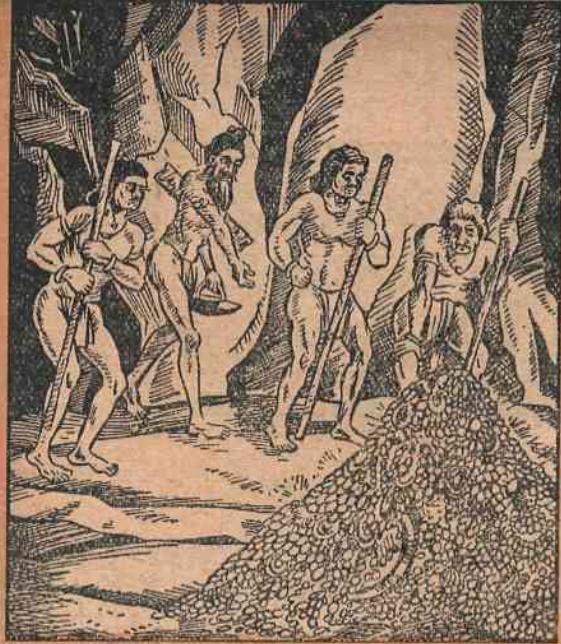
జీక పల్లెలో ముగ్గురు దెంగ లుండేవారు. దగ్గరగా ఉన్న ఒక కొండలోయలో వాళ్లు దాగుకొని, ఆ దారేపాయే బాటసారులపైన పడి రోబూ దేశుకుంటూపుండేవాళ్లు. ఒక నాడు వాళ్లు లోయలో పాంచి ఉండగా కొండనుంచి పరుగెత్తుకొస్తూ ఒక సన్యాసి కనపడ్డాడు. వాళ్లు సన్యాసిని ఏ పెద్దభులో తచ్చముకొస్తోందనుకొన్నారు. తాము దాగు కొనిఉన్న పాదలోంచి బయటకొచ్చి, సన్యాసిని అడ్డగించి “ఎందుకయ్యా ఇలా పారి పోతున్నావ ?” అని అడిగాయి.

అప్పుడా సన్యాసి గజిగజి వణకురూ, “ఆ కొండలో ఒక గుహ ఉంది. తపస్స చేసుకొనిని విభగా ఉంటుందని అ గుహలోకి వెడితే నాకు మృత్యుదేవత కనిపించింది. ఇంక ఒక కీళం నిలబడినా అది సన్ను చుపేస్తుందని భయమేసి పారి పోతున్నాను, నమ్మ అపకండి” అన్నాడు.

ఆ మాటలు విని వాళ్లు ఆశ్చర్యపడి, “ఏమిటి, మృత్యుదేవతా ? తంత కాలము నించి దొగతనాలు చెప్పున్నాము. దేశు కొంటున్నాము. ఈ కొండపక్కనే ఎంతే మంది బాటసారుల బుర్రలు పగులగొట్టి వాళ్లు దబ్బా దస్తం లాక్కుంటూ పున్నాము. మా కెప్పుడూ కనపడలేదే ఆ మృత్యుదేవత ? ఏది, ఎక్కుడుందో వచ్చి చూపించు ” అన్నారు.

ఆయన రానుపెచినక, వాళ్లు ఆయనిన్న బలవంత పిట్టాము. ఇక తప్పదనుకుని సన్యాసి, వాళ్లని గుహలోకి తిసుకువెళ్లాను.

వాళ్లు గుహలో కొంత మారం వెళ్లే టప్పులికి ఎదురుగుండా పెద్ద ధనరాసి ఒకటి కనపడింది. అందులో ఉన్న బంగారం, వెండి ధగధగ మెరిసి పోతూ కళ్లు మిరు మిట్లు కొలిపినయి. వాటి కాంతికి గుహలో చీకటి లేకుండా పోయి,

గ్యాసులైటు పెట్టినట్టుంది. దొంగలు ముగ్గురూ ఆ రాసి చూస్తూ నిలబడి పోయి తమకళ్లను తామే నమ్మిలేక పోయారు! ‘ఇక్కడ మనకళ్లకు కనిపిస్తున్న ధన రాసి నిజమయినదేనా? మాయకాదుకద! మనం కలకనటం లేదుకద!—మన జీవితంలో ఎన్నడైనా ఇంతపెద్ద ధనరాసి ఒక్కచేట పోగు పడి వుండటం చూచి ఎరుగుదుమా! అహ, ఎంత అదృష్టం! భాగ్యమంటే నిజంగా మనదే భాగ్యం!— అని వాళ్లు ఆలా నిలబడి పోయి చూస్తుంటే సన్యాసి “అన్నలారా, మాకారుకదా ఈ ధనరాసిని? ఆదే మన మ్యాల పాలిట్ల

మృత్యుదేవత! ఇంక ఇక్కడ ఒక్క నిమిషమైన ఆగకండి. చంపేస్తుంది. నేను పోతున్నాను. మీరు కూడా పాడపొండి” అని చెప్పి ఇక్కడ నిలబడక తురుమన్నాడు.

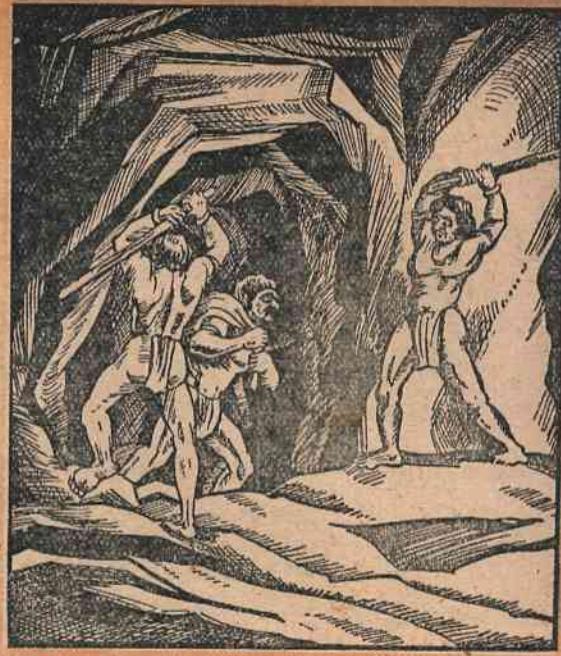
“ఏది కావలస్తే ఆది ఇచ్చే యి ధన లక్ష్మిని ‘మృత్యుదేవత’ అంటాడిమిటి సన్యాసి?” అని వాళ్లు ఆశ్చర్యపోయారు. “వాడి మాటకెంలే, పిచ్చివాడు!” ఆను కుంటూ ఆ సామ్యును పంచుకుండామని వాళ్లు లెక్కపెట్టడం మొదలెట్టేరు. లెక్కపెట్టడానికి వందా, పెయ్యానా? లక్షీలూ, కొట్టూ, అర్పిదాలూ ఉన్నాయి ఆరాసిలో! ఎంతసేపు లెక్కపెట్టనా తరగలేదారాసి. వాళ్లకి చెతులు నేప్పి పుట్టాయి. ఆయాసం పచ్చింది. ఆకలి వెసింది. అప్పుడు వాళ్లలో ఒకడు, “నేను పల్లెలోకి వెళ్లి భోజనం చేసి, మీకు భోజనం తెస్తాను, నే వచ్చే దాకా మీదిద్దరూ యి రాసిని కాపలా కాస్తుండండి. తర్వాత ముగ్గురం పంచు కుండాం” అన్నాడు. ఆ మిగతా ఇద్దరూ ‘సరే’ అని వాణి పల్లెలు పంపారు.

పల్లెలు పొతూ దారిలో వాడు ఇలా ఆనుకున్నాడు : “విళ్లిద్దరూ ఎంత మూర్ఖులు. తమకి నిజంగా నేను ఆస్తుం

మోసుకురావటానికి వెడుతున్నానను
కున్నారు! అంతేకాని ఈ ధనమంతా నే
నేకక్కణ్ణ దక్కించుకుని వెడుతున్నా
నని యిం తెలివితక్కువ నాగమ్మణి
తెలిదు! తెలివి లెకున్నా ఉబ్బలో వంతు
మాత్రం కావాలట! మూడు వంతులు
వేస్తారట! నా కొక్కువంతులు! చూడ్దాం!
ఒక్క నాట్ మైనా విశ్వాం దక్కసిప్పుక
అంతా నేనే పుచ్చుకుంటాను.” అని
అసుకున్న, తన ప్రయత్నం సఫలమై ఆ
సా మ్మంతా తసుకు చిక్కాక దాస్తే తా
నేమేమి చేయాలో ఆలోచించుటుంటూ
పల్లెశు పోయాడు.

వాడు గుహ వదలివెళ్లినతర్వాత మిగత
ఇద్దరిలో ఒకడు రెండేవాడితో, “బరే అట్టి,
చూకావా ఏడి తెలివి? తను తిరిగి వచ్చే
దాకా మనం కాపలా కాయాలట! తాను
వచ్చి మనతో ఈసొష్టు పంచుకొంటాడటి
మంది ఎక్కువైతే మజ్జిగ పల్పుబడిపోతుం
దన్న సంగతి సీను తెలిసిండికదా? మనం
విడికి వారా ఇవ్వకూడదు” అన్నారు.

అమాటవినిరెండేవాడు, “ఇవ్వకూడదనే
సేనూ అసుకుంటున్నాను. కాని విష్టి వది
పొంచిఉన్న మిగతా ఇద్దరూ తమ దుడ్లు

లించుకోడం ఎలాగ?“ అని అడిగేడు.
“దానికేముంది? వాడు తిరిగి వచ్చేవేళకి
మనమిద్దరప గుహ ద్వారందగ్గర దాక్కుని
ఉండి, వాడు లోపల అఱుగుపెట్టి దం
తడుపూగా మన దుడ్లు కజ్జలతో మోది
చంపేస్తే సరి శని విరగడేపాతుంది” అని
సలచో చెప్పాడు. అందుకు రెండేవాడు
ఇస్యుకున్నాడు. వాళ్లిద్దరూ తమ బడితెలతో
గుహ ద్వారందగ్గర కాచుషకూచున్నారు.

కొంత సేపటిక, పల్లెకు వెళ్లినవాడు
భోజన పద్మాలతో తిరిగి వచ్చాడు. వాడు
గుహలో ఆడుగుపెట్టి పెట్టిదంతెనే ఆక్కడ
పొంచిఉన్న మిగతా ఇద్దరూ తమ దుడ్లు

కష్టాలతో వాడి తల పగలగొట్ట వంపేశారు. ఇలాగ వాడా ధనరాసిక బలి అయాస వా శ్శిద్రరూ, తమ వంటమివ పట్ట రక్కాన్ని కటుకున్ని, వాయుతెచ్చిన భక్ష్యాలను గుహలోక తీపుకుపోయి, ఆ ధనరాసికెసి చూస్తో, 'ఈ ఉప్పంతా మనదేకదా' అని లోటలువేసుకొంటూ, ఆ భక్ష్యాలు తిన్నారు.

తని ఇచ్చునీలు తాగేరు. వెంటనే వాళ్లకి వికారం వచ్చి, కటుపులో చెయ్యి పెట్టి కలిపినట్లుగా బాధ పెట్టింది. మరి కాస్సెన్ పటక ఆ బాధ ఎల్కువై. తాము తిన్న అన్నంలో విషం ఉండన్న సంగతి వాళ్లకి హోధపడింది. అప్పుడు వాళ్లో ఒకడు

రెండోవాడితో, "మాశాపుత్రా ఆట్చి, ఈ దుర్మాగ్రుడు ఎంత ద్రోహం చేశాడో? మన కిష్టదిక్కి ఇలాగ విషం పెట్టి చుపేసి, ఈ ఉప్పంతా తనే డకిట్టంచుకుండాం అనుకున్నాడు" అని తిట్టడం మొదలెట్టేదు.

రెండోవాడు, "ఒరైయో, వాళ్లే అనటం ఎందుకు? మన మేం తక్కువచేశాం? లింగాన్ని మింగేవా డెకడైతే, గుడిని మింగేవా డెకరన్నట్లు, మనం వాడికంటే ఎల్కువ ద్రోహాన్నే చేశాం! ఇంతవరకూ అన్న దమ్ములలాగ కలసిమెలసి తిరిగిన మనకి, ఈ రోజున ఈ ధనరాసి కనపడి, మనలో దుర్ఘటి పుట్టంచి ఒక భ్యాచేత ఒంళసి నాశనం చేయాంవింది. ఆ సన్యాసి దీన్ని మృత్యుదేశేతని చెప్పి పారిపోతే మనం ఆయన్ని పిచ్చివాడని గేలిచేశాం! ఆయన చెప్పిన దెంత నిజమో చూడు!" అన్నాడు.

చేతులు కాలేక అటులు పట్టుకుంటే ఏం లాభం? మరి కాస్సెన్ పటకే ఆ విషంవల్ల బాధ ఎల్కువైపోయి, ఇద్దరూ ఆ ధనరాసిముందర గిలగిల తన్నకు చచ్చిపోయారు.

చక్కగా అలంకరించుకొని వచ్చి తన ఎదట నిలబడిన బాలనాగమ్మను చూట గానే మాయలభకీరుకు మరింత నిషాధులు ఏక్కపోయింది.

“విం, బాలనాగు, ఉన్నట్టుండి ఇట్లా మారిపోయినావు?” అన్నాడు.

“నా పన్నెండెండ్ల ప్రతం అయిపో వచ్చింది,” అన్నది బాలనాగమ్మ.

ఆమాట వినగానే మాయల ఫకీరు చెంగున ఒక్క దూకుదూకి బాలనాగమ్మను కావిలించుకోబోయాడు.

“అగు, ఫకీరూ, అగు! నన్నుంటితే తల పగిలి నిషాధురణంగా చస్తావు. నా ప్రతం ఇంకా తెమ్మిది రోజులున్నది. ఈ తెమ్మిది రోజులూ ఓపికపట్టితివా ఆ తరవాత నీ కడ్డులేదు,” అన్నది బాలనాగమ్మ.

“ఆ తరవాత నా దానివైపోతావా?” అన్నాడు ఫకీరు.

“అయిపోతాను. కానీ, ఒక్కటి చెబితే నేను సంతోషంతే నీదాన్నస్తతాను”

“అన్నది బాలనాగమ్మ.

“నీమిటది? నీ కోరిక కడ్డెమిలి?” అన్నాడు ఫకీరు.

“నీ ప్రాణం ఎక్కడున్నది చెప్పాలి. నిన్నె పరన్నాచంపేస్తే ఆ తరవాత నాలు దిక్కెవరు?” అన్నది బాలనాగమ్మ.

ఫకీరు బిగ్గిగా నవ్వి, “టసి పిచ్చి దానా! నా ప్రాణం ఎపరికి అందెది తాడు. దాన్ని సువు రక్షించనక్కలేదు. నేనే రక్షించుకుంటాను,” అన్నాడు.

బాలనాగమ్మ చిన్నబుచ్చుకుని, “ఎపరికి నీ ప్రాణం అందడంచే ఎట్లా

“చంద మామ”

నమ్మటం? కనీసం అది ఎక్కడ ఉన్నది చెబితే నాకు భైర్వంగా ఉంటుంది.” అన్నది.

“నరమానపుడి కెవరికి అందని చేట ఉన్నది. పడేనా?” అన్నాడు ఘకిరు.

“ ఆంత భద్రంగా ఉంటే నాకు చెప్ప బానికేం?” అన్నది బాలనాగమ్మ కోపం వచ్చినట్టు నటిస్తూ.

బాలనాగమ్మకు సంతోషం కలిగించ బానికి, తన ప్రాణం ఎంత భద్రంగా ఉందో అమెకు తెలియజ్ఞ బానికి మాయల ఘకిరు తన రహస్యం కాస్తా చెప్పేశాడు.

“సప్తసముద్రాల అపతల జీవిగడ్డ. జీవిగడ్డలో రాతిగోదల మధ్య రాతికోట. రాతికోట నదుమ ఉక్కుకోట. ఉత్కు కోటలో అయిదు వందల వెలగచెట్లు, మూడువందల మునగచెట్లు, తేమిడి వందల తాడిచెట్లు, అయిదువందల వేప చెట్లు. వీటన్నాటి మధ్య ముంతమామిడి చెట్లు, ముంతమామిడి చెట్లు తెర్రలో ఏదు దొంతర్లు. అన్నిచీకన్నా అడుగు దొంతర్లో బంగారు పంజరం. పంజరంలో పంచవన్నెల చిలుక. చిలుక కంఠంలో నాప్రాణం ఉంది. ఆ చిలుక చస్తేనే గాని నెను చాపను,” అని చెప్పాడు మాయల ఘకిరు.

బాలనాగమ్మ ముఖం ప్రెక విప్పారింది గాని లోపల అమెకున్న ఆశలన్నీ ఒక్క సారిగా అదుగం టాయి. తన కొడుకు, పసివాడు. ఇంకా మిగిలి ఉన్న ఎనిమిది రోజుల్లో సప్తసముద్రాలు దాటిపోయి, ఈ కోటలన్నీ దాటి ఆ చిలకను పట్టులునే దెమిలి, ఘకిరు చచ్చేదెమిలి, తనను చెర విడిపం వేదెమిలి?

అయినా ఘకిరు చెప్పినదంతా చీటిమీద ప్రాసి బాలనాగమ్మ తంజళ్ళపెద్ది ద్వారా

తన కొరుకుప్ప అందజేసింది. అంతరం మామూనే బాలవద్దిరాజు తంబళ్ళపెద్దితో, "ఆవ్యా, మానాన్నకు రాచలసిన బాకిలు కొన్ని వసూలు చేసుకుపట్టాను. ప్రతాలు గడుపు దాటశాశున్నాయి. ప్రయాణాని కింత అన్నంకట్టు" అన్నాడు.

తంబళ్ళపెద్ది నిజమే ననుకుని బాలుడి కింత అన్నం మూట గట్టి ఇచ్చింది. అది తీసుకుని బాలుడు నడక సాగించి దెంతిరాజు పట్ట ఐమూ, రక్తకోల్లూ గడిచి సముద్ర తీరానికి వెరుకున్నాడు. సముద్రం వైదున పన్నెండు కొమ్మల మరి చెట్టుకింద విశ్రాంతి తీసుకుని ఆలోచించసాగాడు.

"అప్పుతే తల్లి పెట్టిన గడువులో రెండు మూడు రోజులు గడిచాయి. ఒక పదమగాని, తెచ్చగాని లేకుండా ఏడ్లా సముద్రం ధాటటం? గడు కుచుపోయినాక మాయల ఫక్కిరు ఒకప్ప క్షణం ఆగుతాడా? ఏం దారి? అని బాలుడు చింతించసాగాడు.

బాలుడివిధంగా ఆలోచిస్తూ ఉండగా చెట్టుమీదసుంచి ఏదో పక్కల అరుపులు ఆర్నాదంలాగా వినిపించాయి. బాలుడు తల ఎత్తి మాచేసరికి ఒక పెద్ద నాగసర్పం చెట్టుకుతూ కనిపించింది. బాలుడు వెంటనే తెచి చంద్రాయుధం తీసి పాము శిరస్సుమీద ఒక్క దెబ్బ వేళాడు. ఆ దెబ్బకు పాము అతనిమీద దూకి అతన్ని కాటువేసి ప్రాణం విడిచింది. ఆ విషం బాలుడి శరీరంలోకి పొయి మైకం కమ్మింది. శరీరం కొయ్యబారిపోయింది. వేట నురుగులు కక్కుతూ బాలుడు కాప్తా ప్రాణాలు విడిచాడు.

ఎప్పుడైతే బాలవద్దిరాజు ఇక్కడ ప్రాణాలు విడిచాడే అప్పుడే అక్కడ పానుగంటిపట్టబంలో అతను నాటన నాగ మల్లివెట్టు మాడిపోయింది. అతను చచ్చి పోయినాడని తెలుసుకుని అతని అరుగురు తల్లులూ గొరుగొడున ఏడవసాగారు.

ఇది జరిగిన కొంతసేపటికి రెండు గండబేరుండపక్కలు ముక్కున వినుగును కరుచుకుని, సముద్రంమీదిగా మరిచెట్టు దగ్గరికి ఎగురుతూ వచ్చాయి. బాలవద్ది రాజు ఈ పక్కలపిల్లలనే పాము బారినుండి రషించి తన ప్రాణాలర్పించాడు,

ఈ గండబేరుండపక్కలు అదివరలో చాలాసార్లు బిడ్డలను కనటమూ, వాటని నాగీంద్రుడు కబళించడమూ జరిగింది. ఈసారి పిల్లలు ప్రాణాలతో దక్కాయి. చెట్టుకింద చచ్చిపడిఉన్న పాము కనిపించింది. దానిని వంపిన కుర్రవాడు కూడా చచ్చిపడి ఉండటం అవి చూశాయి.

ఇది చూడగానే ఒకపక్క ఎగురుకుంటూ సంజీవి పర్వతానికి వెళ్లి మర్మాడు తెల్ల వారేసరికి ఒక సంజీవి శుల్లను తెచ్చింది. అది ముక్కున కరుచుకుని మూడుసార్లు బాలుడిచుట్టూ తిరిగేసరికి బాలుడు నిద్ర

శేచినట్టు లెచి కూర్చున్నాడు. మరుషణమే
పానుగంటిపట్టబంలో నాగ మర్లి చెట్టు
చిగిర్చసాగింది.

బాలుడి తల్లుల అనందానిక మేరలేదు.
వాళ్లారోజు దానాలూ, ధర్మలూ, సంతర్ప
ఖలూ చేసుకున్నారు.

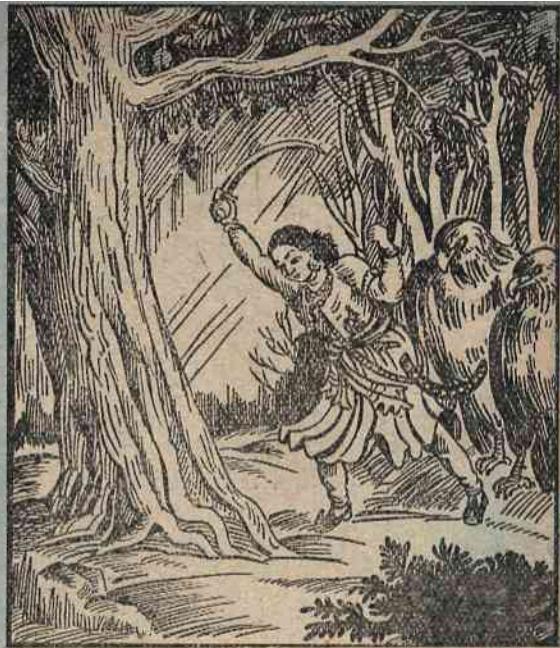
"నాయనా, మా పిల్లలప్రాణాలు కాపా
దావు. మేము పీకేమి ఉపకారం చెయ్య
గలమో చెప్పు," అని గండభేరుండపపు
బాలుణ్ణి అడిగాయి.

"నాకు జీవిగడ్డ లో పని ఉంది?
అన్నాడు బాలుడు.

"మేము నిత్యమూ అక్కడికి పాతూ
ఉంటాము. మాతే రా!" అన్నాయి
పత్తలు.

మగపక్కి ఒక తాటిదూలం తెచ్చి
ముక్కుతో మధ్య డెల్లచేసింది. అందులో
బాలుడు పడుకున్నాడు. రండు పక్కలూ
తాటిదూలం చేరొకవైపునా కరుచుకుని
ఎగిరిపోసాగినై.

ఆవి అలా ఏగురుతూ, స్వప్నముద్రాలూ
దాటి, రాతిగోడ దాటి, రాతికోట దాటి,
ఇనపకోట మధ్య ఆరణ్యంలో అతన్ని
దించాయి.

ఆ ఆరణ్యం చాలా దట్టంగా ఉంది.
బాలుడు తల్లి పేరు తలుచుకుని చండ్రా
యుధంతో ఒక్కిక్కి వేటుకు ఒక్కిక్కి
చెట్టు పడగట్టుతూ ముంతమామిడిపెట్టు
చేరుకున్నాడు. దానినితూడా ఒక్కి వేటుతో
పడగట్టాడు. దీంతులూ కనిపించాయి.

ఇంతలో గండభేరుండ పక్కలు,
“అదేమిటి? ఆ చెట్టుజోలి కెందుకు
పాతున్నావు? అందులో మాయల ఘకిరు
ప్రాణం ఉంది, దానిజోలికి పాతే ఘకిరు
నిన్ను చంపేస్తాడు,” అని చెప్పాయి.

“ఘకిరే నన్ను తనప్రాణం తెచ్చున్నాడు.
నేనాయన నేకరును,” అన్నాడు బాలుడు.

"ఎట్లా తెస్తాపు? ప్రతి దొంతిలోనూ ఇనపకందిరిగ లున్నాయి. అని కుడితే చచ్చిపోతాపు," అని పట్లు చెప్పాయి.

"వాటిని కత్తితే చంపేస్తాను" అన్నాడు బాలుడు.

"వాటి రక్కం చుక్క కింద పడితే వెయ్యేసి కందిరిగలు పుడతాయి. ఎట్లా చంపుతాపు? చాల్లె. వెనక్కు పోదాం రా!" అని పట్లు నలహా ఇచ్చాయి.

"నెనిక్కుద చచ్చి అయినా పోతాను గాని ఫకిరు ప్రాణం తేకుండా తిరిగి రాను, మీరు వెళ్లిపాండి," అని బాలుడు ముండి కెత్తాడు.

గండభేషండ పట్లు బాలుడి కోర్కెత్తిర్పు టానికి ఒక మంచి ఉపాయం చేశాయి. పొతుపక్కి బాల జ్ఞాన ఒక దడ్డమైన పొదలో కూర్చోబెట్టు వచ్చింది. ముంత మామిడి చెట్లును మూడు తాపులు తన్నింది. ఆ దెబ్బకు దొంతులు పగిలి గండుతు మైదలు రిశ్వన లేవాయి. అప్పుడు పెంటపక్కి బలంకొద్ది తన రెక్కను విసిరింది. ఆ గాలి తాకిదికి గండుతు మైదలు ఎన్నోమైళ్లు కొట్టుకు పోయాయి. పొతుపక్కి చెట్లు తీర్కలో ఉన్న మంజరం ముంగైన కదుచుకుని తీసుకపోయి దాన్ని పొదలో ఉన్న బాలుడికిచ్చింది.

"అబ్బాయి, ఫకిరువాడికి ఉపాటికి తెలిసిపుఁటుంది. తన ప్రాణాన్ని రక్షించు కునేటఁడుకు వాడు ఒయులుదెరి పస్తాడు. నీ ప్రాణమూ మా ప్రాణమూ కూరాదక్కదు. అందుచేత ఆ చిలకను ఇప్పుడే స్వాధీనపరుచుకో," అని గండభేరండ పట్లు బాలవద్దిరాజుకు హెచ్చరిక చేశాయి.

బాలుడు పంజరంలోనుంచి చిలకను తీసి, తన చెవి పొనలు రెండూ దాని

కాళ్లు తెదిగి రెంటికీ కొక్కెం తగిలించాడు. దానితో మాయలఫకీరు కాళ్లు పడి పోయాయి.

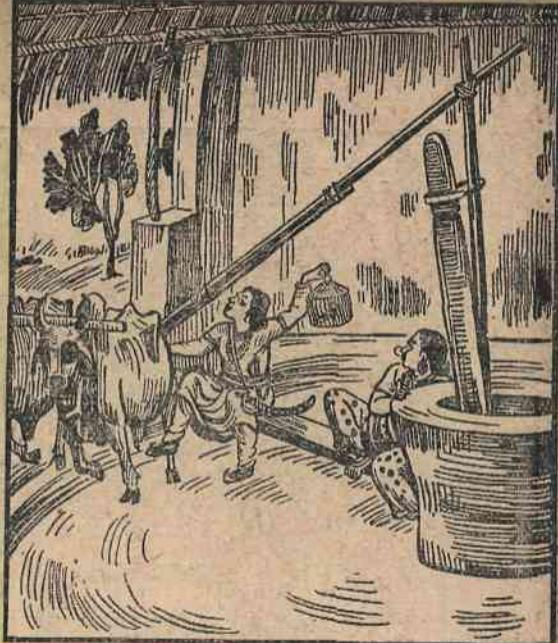
“నా ప్రాజం ఎవడే అపహరించాడు. లేదా నా చిలక మేతకు పోయి ఏ లతలకో కాళ్లు ఇరికించుకున్నది,” అనుకున్నాడు మాయలఫకీరు.

ఉల్సుగూ ఈతబొందులో బాలవద్ది రాజును కూర్చోబెట్టి గండభేరుండపక్కలు ఇంటిదారి పడ్డాయి. సముద్రాలన్నీ దాటి మర్రిచెట్టు చేరుకున్నాయి. పిల్లలకు మేత బెట్టి బాలుటి మళ్లీ తిసుకుపోవటానికి సిద్ధ పడ్డాయి. కానీ బాలుడు కాలినడకను తానే వెళ్లిపోతానని పక్కలదగ్గిర సెలవు పుచ్చుకున్నాడు.

బాలుగురోజులు నడిచి బాలవద్దిరాజు నాగళ్లపూడి గట్టు చేరి తంబళ్లపెద్దు ఇంటికి వెళ్లాడు.

“బాకిలు వసూలు చేసుకు వచ్చావా” అని ఆడిగింది పెద్దు.

“బాకివాళ్లంతా పేరారి అయినారు. ప్రశాలు చంపేశాను” అన్నాడు బాలుడు. అవ్యాలబోమని మొత్తుకున్నది.

“ఊరుకో, అవ్యా. రోజులు కలిసి వస్తే ఈ కోటలో సాత్తంతా మనదే అవ్వతుంది.” అంటూ బాలుడు గాండ్లపంగు ఇంటికి పోయాడు. గాండ్లపంగు నుచ్చుచు గానుగ ఆడుతున్నది. బాలుడు చిలకను చేత్తే పట్టుకుని ఎగిరి గానుగమీద ఎక్కి తిరగ సాగాడు. వెంటనే బయట తోటలో ఉన్న మాయలఫకీరుకూడా గుండ్రగా తిరగ సాగాడు. బాలుడు గానుగను ఇంతా వెగంగా తిప్పాడు, ఫకీరుకూడా ఇంతా వెగంగా తిరిగాడు.

బాలుడు చిలకను చేత బట్టుకుని ఫకీరుదగ్గిరికి పోయాడు.

"ఆరే, నుపు నా ప్రాజం తెచ్చావు.
నాది నా కిచ్చెయ్యా," అన్నాడు ఘకీరు.

"కొంచెం ఆగరా, ఘకీరు ! బాల
వాగమ్మ సికేమవుతుంది ?" అన్నాడు
బాలుడు.

"అది నా పెళ్లాం రా," అన్నాడు
ఘకీరు.

బాలుడికి పట్టరానంత కోపం వచ్చింది.
చిలక కంఠం నేక్కాడు.

ఘకీరు లభిలభిలాడుతూ, "దాన్ని
వంపకు. బాలవాగమ్మ నాకు తల్లి!"
అన్నాడు.

"ఘకీరు, నివగ్గిర చాలా మంత్రాలూ,
భూతాలూ ఉన్నాయిట. వాలిని కాప్ప
నాకుఖూడా చెప్పు." అన్నాడు బాలుడు.

"నా రహస్యాలు నేనెవరికి చెప్పను."
అన్నాడు ఘకీరు.

"చెప్పకపోతే ఈ చిలకను శంపిప్పాను"
అని బెదిరించాడు బాలుడు.

దేవుడా ఆంటూ ఘకీరు తన రహస్య
లన్నీ బాలవద్దిరాజుకు చెప్పాడు. దుధు
కర్రా, గోబిష్ణు, తన మంత్రపు బెత్తా బూ
ఎట్లా ఉపయోగించాలో బాలుడికి నేర్చాడు.
రాళ్లా రప్పులూ అయిపోయి కోటుచుట్టూ

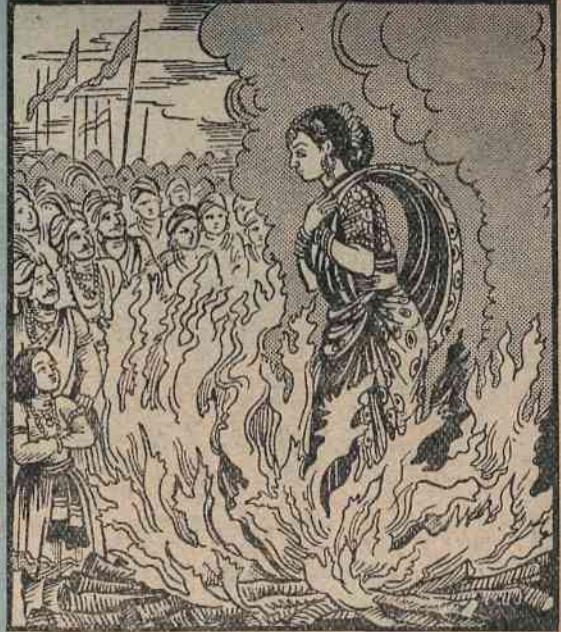
ఉన్న బాలవద్దిరాజు తండ్రులనూ, వారి సైన్యాలనూ బతికించాడు. వారందరికి తాను ఎరుకచెప్పమన్నాడు.

బాలనాగమ్మ చెర అయిపోయింది. అమెను బాలుడు పల్లకిలో కూర్చోబెట్టి బకపక్క గాండ్రుపంగునూ, ఇంకొకపక్క ఫకిరునూ మొయ్యుమన్నాడు. చేసేదిలెక ఫకిరు పల్లక్క ఎత్తుకున్నాడు. అందరూకలిసి తంబళ్ళుపెద్దుతోసహి బయలుదేరారు.

నాగళ్ళపూడిగట్టు దాటి, నయనవాది పట్టుం దాటి వీరంగా చిలుకవాదిపట్టుం చేరారు.

అక్కుడ బాలుడు తాను బతికించిన రాజు కూతుర్ని తల్లిదండ్రుల ఆనుమతితో మహా వైభవంగా పెల్లాడాడు. అక్కుడి నుండి బయలుదేరి గంగావాదిపట్టుం వచ్చి ఆ రాజుకూతుర్నికూడా పెల్లాడాడు. ఆ తరవాత పులిరాజుపట్టుం చేరి పులిరాజు కూతుర్నికూడా పెల్లాడాడు. అక్కుడినుండి బయలుదేరి అందరూ పానుగంపిపట్టుం చేరుకున్నారు.

బాలుడికొరకు ఎదురుచూస్తున్న అరుగురు తల్లుల ఆనందానికి మేరెలేదు. ఫకిరువాతపడిన బాలనాగమ్మ తిరిగి రావటం కాకుండా చచ్చారనుకున్న

మొగుళ్ళూ చుట్టాలూ తిరిగివచ్చారు. అరుగురు అక్కుచెల్లెళ్ళూ గాజులపత్రుడి చేత గాజులు తోడిగించుకున్నారు. వారి వెధప్యం అయిపోయింది.

ఇంత ఆనందంలోపూ ఒక చిట్ట ఎదురయింది. బాలనాగమ్మ భర్త శార్యవద్దిరాజు, “ఇది ఇంతకాలం ఫకిరుదగ్గిర ఉన్నది. ఇది ప్రతం చెడలేదని ఎలా నమ్మటం? నేను బాలనాగమ్మను విలను” అన్నాడు.

ఆప్పుడు బాలవద్దిరాజు సలసల కాగే నూనెలో తన ఉంగరం వేసి తల్లిని తీయ మన్నాడు. బాలనాగమ్మ తీసింది.

"ఫకీరదగ్గిర ఇది ఎన్న మాయలూ, నన్నాడు. ఫకీర ఆత్రంగా బాలవద్దిరాజు వసర్లూ సెర్పిందో? నేను నమ్మను," అన్నాడు కార్యవద్దిరాజు.

బాలుడు పెద్ద అగ్నిగుండం తయారు చేయించాడు. బాలనాగమ్మ అందులోకి దూకింది. కట్టిసేకోక కాలతేదు, పెట్టిన కుంకం చెదరతేదు. బాలనాగమ్మ ఆగుండంలో నాలుగు గడియలు నిలబడి పైకి వచ్చింది. ఆమె భర్త ఆనందానికి మేరతేదు.

బాలవద్దిరాజు ఏడుగురు తల్లులూ, తండ్రులూ మల్లా వైశవంగా పెళ్లి చేసు కున్నారు. ఈ సంబరాలన్నీ అయిపోగానే బాలవద్దిరాజు మాయలఫకీరును వెంట బెట్టుకుని నాగల్లఘాది గట్టుకు వెళ్లాడు. కోటలో ఉండే సామానంతా బల్లమీద తన పూరు చేరవేయించాడు.

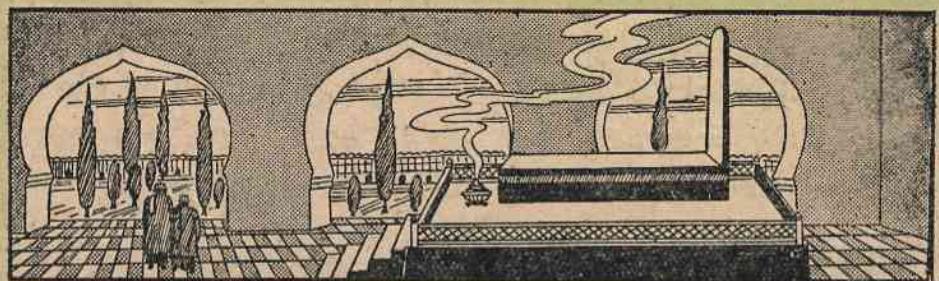
ఫకీరు, "ఇకనన్నా నా చిలకను నాకిచ్చేయ్య," అన్నాడు. బాలుడు ఇవ్వ

సెతిలోంచి చిలకను లాక్ష్మీయినాడు. చిలక తల బాలవద్దిరాజు చెతిలో ఏగిలిపొయింది. మొండం ఫకీరు చెతిలో వచ్చింది. 'మూర్లు, యాఖుదా' అంటూ మాయలఫకీరు ప్రాణాలు విడిచాడు.

బాలవద్దిరాజు బల్ష్మకెక్కించిన సామానులు తిరిగి తెచ్చించి, ఫకీరును పిలిపించి అన్నదానాలు చేసే, ఒక పెద్ద తోట వేయించి అందులో ఫకీరుకు గోరి కట్టించి, గోరిదగ్గిర పెద్ద కట్టు కట్టించి, అందులో ఫకీరు ఆస్తి అంతా ఉంచాడు. ఫకీరుపేర నిత్యమూ సాంఘాటి వేయటానికి ముప్పై మంది ఫకీరును పెట్టి ఆ ఆస్తి వారిని అనుభవించమన్నాడు.

బాలుడు ఇంటికి వచ్చి ఆత్తవారిచ్చిన అరు రాజ్యాలూ ఏలుతూ తల్లులతేనూ తండ్రులతేనూ సుఖంగా జీవించాడు.

(అయిపొయింది)

వార్షానమి

ఆనగనగనగా ఒక వర్తకుడు. అతనికి రత్నాకరుడు ఆనే ఒక కొడుకు. ఆ వర్తకునికి రెండు పెద్ద చిడలున్నయి. వాటితో వర్తకం చేసి, అతను లక్షలు గడించాడు.

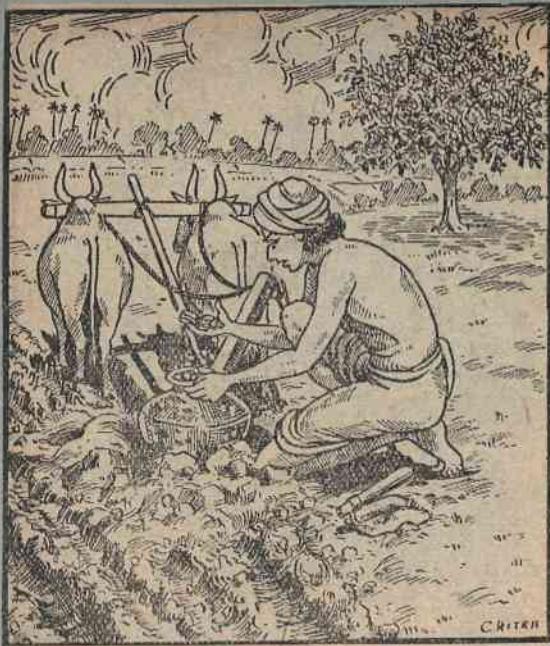
ఒకప్పుడు, కోస్తాకు పోయిన టిడులు తిరిగి రాలేదు ఏమాణి వర్తకుడు ఆత్రంతో ఎదురుషాహ్వాపుండగా, అవి సముద్రంలో మునిగిపోయినట్టు వార్త వచ్చింది. ఈవార్త ఏనగానే అతను విచారంతో లుంగి పోయాడు.

ఇంతలో ఒక మరుగుజ్ఞవాడు అక్కడికి తచ్చి, వర్తకునివేపు వికటంగా నప్పుతూ “ఏమయ్యా వర్తకుడా! ఎందుకలా విచారిస్తావు? పోయినదానికి విచారిస్తామాత్రం లాభమేమున్నది? ఐనా నేనెక ఉపాయం తెబుతాను, విను: ఇప్పుడు నీపు ఇంటికి వెళ్లగానే మొట్టమొదట నీకు ఏది కంటబడు తుండే దానిని నాకు ఇచ్చినట్టుయితే, నీ

ఇశ్వర్యం తిఱిగి నీకు లభిస్తుంది. అదీ నాకిప్పుడే ఇప్పునక్కరలేదు. పన్నెండేండ్ల లోగా ఎప్పుడిచ్చినా సరే” అన్నాడు.

ఆది విని, వర్తకునికి ఒక యుక్తి తేచింది. ‘ఇంతకి పోగానే ముందు కుక్కగడా ఎదురు రాబోయేది! మరుగుజ్ఞవానికి కుక్కని ఇచ్చేస్తే తిరిపొతుంది’ అనుకోని మరుగుజ్ఞతో ‘సరే’ నన్నాడు. వర్తకుడు ‘సరే’ అనగానే మరుగుజ్ఞ మాయమయి పోయాడు.

తీరా వర్తకుడు ఇంటికి చేరుకుని, గుమ్మంలో అడుగుపెట్టేనరికల్లా, అతను ఆనుకోన్నట్టు కుక్క ఎదురురాలేదు సరికడా, తన ముద్దుల కొడుకు రత్నాకరుడే ముందుగా కంటపడ్డాడు. ఇప్పుడు చేసే దేముంది? వాగ్గానం ప్రథారం మరుగుజ్ఞవెళ్లగానే మొట్టమొదట నీకు ఏది కంటబడు వానికి తన కుమారుడినే ఇచ్చి వేయాలి. “సరే, పన్నెండేళ్లపరకూ గడుపున్నదికడా,

అప్పటిమాట చూచుకొనవచ్చు” అని అనుకోని వర్తకుడు చల్లగా జూచున్నాడు.

ఈకరోజున అతను పాలము దున్ను తూపుండగా నాగలికొరుకు ఏదో బండ తగిలింది. ఆక్కడ కొంచెంలోతుగా తవ్వే సరికి, ఒకబిందెనిండా బంగారు నాణెములు కనపడినయి. ఈవిధంగా నిధి దెరకటం మరుగుజ్ఞవాని మహామే ఆయిపుంటుండని వర్తకుడు తెలుసుకొన్నాడు. అప్పటినించీ అతను మళ్ళీ లాంధికారి అయి, ఎప్పటిని సుఖంగా ఉంటూ పున్నాడు.

ఈలా పుండగా రత్నాకరుడికి పన్నెం డేర్చున్నానిండాయి. మరుగుజ్ఞవాని కిచ్చిన

వాగ్గానం చెల్లించవలసినరోజు వచ్చేసింది. ఈ వాగ్గానంగురించి వర్తకుడు చెప్పుతే కచెప్పుతే తప్పనిసరిగా కొడుకుతో జరిగిన కథలంతా చెప్పాడు.

దానికి రత్నాకరుడు “ఏది కాదులే. మరుగుజ్ఞవెధప, మనలనెం చేయగలదు? రానీ. వాడి పని చెబుతా” నంటూ. ఒక గిరి గిసి ఆ గిరిలోపల తను కూర్చుని తనతోపాటు తండ్రిని ఉండా కూర్చుబెట్టుకొన్నాడు.

కొంచెం సేపటిలో మరుగుజ్ఞవాడు వచ్చి ‘మియి వర్తకుడా! దైవసాక్షిగా చేసిన వాగ్గానం నెరవేరుస్తావా?’ అని ఇదిగాడు. ‘చూడవోతే వామనమూర్తిలాగ నలుసంత ఉన్నాడు. రెండు తగలనిస్తే వాడేపోతాడు, ఏది బతుకిక్కి వాగ్గానమైక టూ?’ అని అనుకోంటూ రత్నాకరుడు వానిపై నకలియబడ్డాడు.

పోట్టాటలో చివరకు రత్నాకరుడే చిత్తు అయిపోయాడు. కనుక కిషగా, వానిని ఒక ఓటి పడవలో ఎక్కించి, సిటిలో పదిలే శాదు మర్చుగుజ్ఞవాడు. రత్నాకరుడు పటిలో కొట్టుకుపాయి, ఒక ఒడ్డుకు చేరుకున్నాడు. అబడ్డున నడుస్తా పాగాపాగా,

రాక్షసులు నిపసించే ఒక బంగారు కొండ,
దానిపైన బంగారపు కోట కనిపించాయి.

రత్నాకరుడు అ కోట ప్రవేశించి, గదు
లన్ని ఒక్క క్రూర పు గాలించాడు. చివరి
గదికి వచ్చేపరికి, ఒక నాగుపాము కన
వడింది. ఆ నాగుపాము ఆతనితో “నన్ను
మాచి భయ పడ వోకు. నిజానికి నేనెక
దేవకన్యను. రాక్షసులు నన్ను ఎత్తుకుపచ్చి
ఇలా మార్చివేళారు. మారుప్రశ్న వేయ
కుండా, నేను చెప్పినట్టు చేశాపంటే నాకు.
శాపవిము కి అ ష్టుండి. శాపం పోగానే
మామూలురూపందాల్చి, నిన్ను బతికించు
కుని నీకు పాదదాసినై బుణం తిర్యకుం
టాను” అన్నది.

అందుకు రత్నాకరుడు అంగీకరించ
గానే అమె “ఓయి రత్నాకరుడా! ఆర్థరాత్రి
వేళ, భయంకరులైన నలల్లి మరుగుజ్జు
వాళ్లు నిన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చి, ‘ఇక్క
డెందుకున్నావు?’ అంటారు. ‘నా దేవకన్య
కోసం నేను వచ్చా’ నని ధైర్యంతో చెప్పి.
‘మరయితే, ప్రాణానికి ప్రాణం ఇస్తావా?’
అని అహగుతారు. ‘అలాగే’ అనిచెప్పి,
నిబృంగా ఉంటివంటే వాళ్లు నీ ప్రాణం
తిముకుంటారు. అంతటితో వాళ్లు మంత్ర

బలిమి పోయి, నాకు అనలురూపం వచ్చే
స్తుంది” అని చెప్పింది.

ఆ రాత్రి అమె చెప్పినట్టే జరిగింది.
దేవకన్యకు శాపం వడిలిపోగానే, మంత్ర
జలం చల్లి రత్నాకరుణ్ణై బతికించుకుంది.
అంతటనించి వాళ్లకు మరుగుజ్జువాళ్లు
పీడ వడిలిపోయింది.

రత్నాకరుడు దేవకన్యను పెళ్లాడి,
బంగారపు కొండపయిన ఆ బంగారు కోట
లోనే హయిగా ఉంటూ వుండగా, వారికి
ఒక చక్కటి కుమారుడు పుట్టాడు.

కొంతకాలానికి రత్నాకరుడు దుక్కన్యతో
“నేను ఒకసారిపోయి నా తలిదంద్రులను

CHITHRA

మాచి వస్తాను ”అన్నారు. అందుకు ఆమె వచ్చే లేదు. ఎడతచెప్పినా ఆతను వినక పోయేసరికి, ‘సరే, నేనెంచేసేది. పోయిరా. ఇదుగో ఈ ఉంగరం వెలికి పెట్టుకుని, ఏమి కోరుకుంటే ఆది నెరవేరుతుంది. కాని, మీ తండ్రి ఎదుటమాత్రం ఎన్నదూ తలవచ్చు సుమా. ఈ మాట జ్ఞాపకం ఉంచు కో’ అని చెబుతూ, భర్తవేలికి మాంత్రిక ఉంగరం పెట్టింది.

ఆమట్టున రత్నాకరుడు తండ్రివద్దకు పోవాలని కోరుకున్నాడు. కళ్ళుమూడి తెరిచే లోపల ఆతను తన తండ్రి ఎదుటనే నిలబడి ఉన్నాడు!

అయితే ఆతను ఇల్లువడిలిపోయి చాలా కాలం కావటంచేత, తలిదంద్రులు గుర్తు ప్పటిచేకపోయారు. కొన్ని అనవాళ్లు మాచిన మీదట ఆతను తను కుమారుడే అయి శుంహాడని వారు నిశ్చయించారు.

అయినా, తన తలిదంద్రులే తనను గురించి సంశయపడటు రత్నాకరునికి కష్టమనిపించింది. వారికి నమ్మకం కలగా లనే వ్యాఘ్రశంతో తను పెళ్ళికావడం, పిల్ల వాడు పుట్టటం—ఇవన్నీ పూనగుచ్ఛిసట్టు వారితో చెప్పాడు.

ఈ మాటలు వినేవరకు, వారికి ఇదివర కున్న నమ్మకం కాస్త తోలగిపోయింది. ఇతనివన్నీ బడాయికబుర్లు అనుకోన్నారు. రత్నాకరునికి పొరుషం రెగి-తన భార్యానూ, కొడుకునూ వారికి రుజువు మాపాలని, వాళ్లను తలచాడు. మరునిమిషంలో వాళ్ల ప్రత్యక్షమయారు. అప్పుడు ఆ వృద్ధులు, కొడుకుచెప్పి నదంతా నమ్మి, కొడులని మనవడిని చూచుకు మురిసిపోయారు.

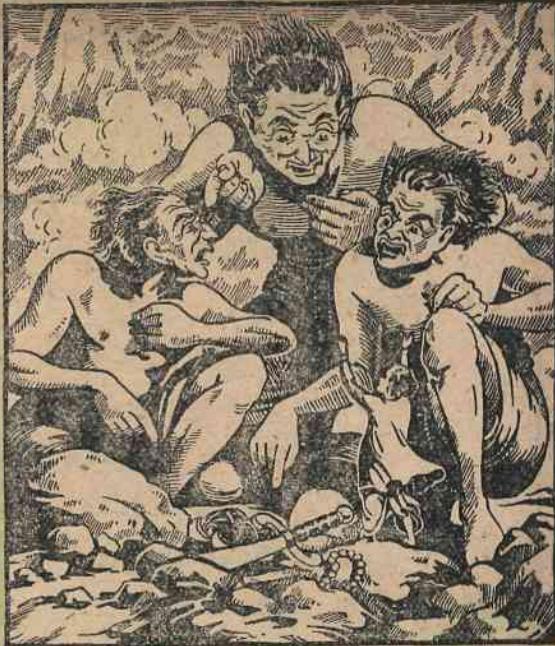
అయితే—తన మాటను భర్త జవదాటి నందుకు దేవకన్య ఉగ్రుదాలయి, తగిన శాస్త్రి చేయాలనుకుంది. ఒకనాడు భార్య భర్తా ఏటి ఒడ్డుకు ప్పికామ కెళ్లారు.

అలనటబేత రత్నాకరుడికి ఆక్కడనే నిద్ర పట్టం కనిపెట్టి. దేంకస్య, అతని వెలి ఉంగరం మెలిగా ఉడదీసింది. తరువాత ఇక్కడ నిమిషంలో తొడుకుతోనహ అమో, బంగారుకోటు చేరుకుంది.

కొంతసేవకికి రత్నాకరుడు మెలటువ వచ్చి తెచి, జిగినమోసం తెలుసుకొన్నాడు. తాని, ఉంగరం లెక, చేసేదేమున్నది?

తిరిగి తిరిగి రత్నాకరుడు మల్లి మరొక కొండవద్దుకు వచ్చాడు. ఆ కొండమీద ముగ్గులు రాళ్లపులు వారి ఆస్తి పంపకం తెగక పాల్చాడుకొంటున్నారు. అటువంటి నమయంలో రత్నాకరుడు కనపడగానే, పాళ్లు బతమలాడు అతనిని తిసులువెల్లి, తిర్పు చెప్పుమన్నారు.

“ఆయ్యా! ఐవిగే పాపుకొళ్లు. ఐవి తొడుకున్ని తలచుకున్నచోటికి పోచమ్మ. ఈ ముత్యాలహరం ధరిస్తి, మనస్సులో తలచుకున్న పని నెరవేరుతుంది. మూడ వది ఖద్దం. ఇది ఎవరిని నరికి రమ్మంపే వారిని సంహరిస్తుంది. ఈ మూడు వస్తు శ్రుతులూ మా ముగ్గులిలో ఎవరికి ఏవి చెంవ పలెనే, మధ్యవర్కగా ఉండి మీరు పంచి పెట్టండి” అని కోరారు.

అప్పడు రత్నాకరుడు ‘సరే బాగానే వుంది. మీరు చెంప మహిమలు ఈ వస్తు వులకు ఉన్నవే లేవే నిజం తెలియనిదే తిర్పుచెప్పడ మెల్లాగ? కనుక, ముందు నేను స్వయంగా పరిషివేసి చూడాలి’ అన్నాడు. వాళ్లు అందుకు వప్పుకున్నారు.

రత్నాకరుడు హరం ధరించి, ఖద్దం చేత పుష్పుకొని, పాపుకొళ్లు తొడుక్క న్నాడు. తలు చుకున్నంత లో అతను బంగారు కొండపైన బంగారు కోటు చేరు కున్నాడు.

అక్కడ అతనికి బాబా భజం త్రిల సందడి వినపడింది. ఇదేమిటా విడ్డార

మని చూచేవరకు, దేశదేశాలనుంచి స్వయంవరంకోనమని వచ్చిన రాజుకు మారుతు దర్శనుమందిరంలో విందుకు కూర్చున్నట్టు తెలయవచ్చింది.

రత్నాకరుడు అద్భుత్యరూపంలో దేవకన్య పక్కనెచెరి, అమె విందు ఆరగించుకుండా ఆటంకం కలిగించేసరికి, రాక్షసి మాయలు మళ్ళీ తనమీద ప్రయోగ మధుతున్నయని కంగారుపడి అమె ఆమట్టునే పటకగదికి పోయి, భయంతో నిడుస్తూ పడిపోయింది.

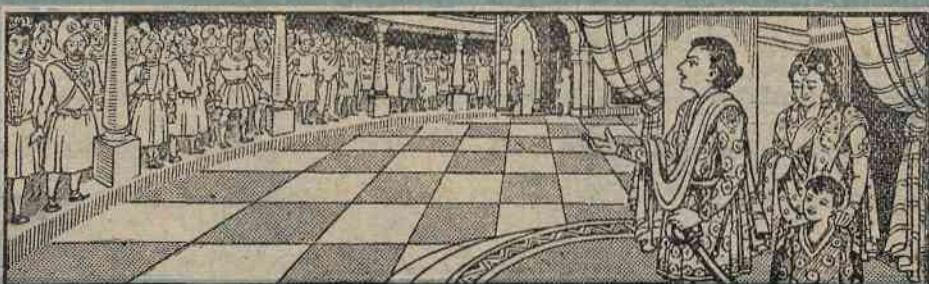
ఆప్సుడు రత్నాకరుడు మామూలురూపంలో ఆమెకు కనపడి “నామీది ప్రేషుచేత నా తండ్రి మరుగుజ్జు వానికిచ్చిన వాగ్మనం తప్పిపోయాడు. నన్ను మరచిన నా తలిదండ్రులకు ఆనవాలు చూపించటంకో సం సీ కిచ్చిన వాగ్మనం నేను తప్పిపోయాను. కానీ, నా ప్రాణం

అడ్డువేసి రాక్షసి మాయలనుంచి నిన్ను తప్పించినప్పుడు చేసిన వాగ్మనం నువు ఎందుకు తప్పిపోయావే హోధపడుటం లేదు” అని అన్నాడు.

దేవకన్య తన తప్పిదాన్ని తెలుసుకొని క్షమించమని భర్తను ప్రార్థించింది. ఆ వెంటనే స్వయంవరం ఆగిపోయింది.

ఆప్పులనెంచి రత్నాకరుడూ, దేవకన్యావారి ముద్దుల కు మారుడూ బంగారుకొండమీద బంగారు కోటులో హాయిగా ఉంటున్నారు.

నేటిమాట గాలికి పోయేదికదా, తప్పిపోతే రాబోయే కష్టమేమిటి అనుకొంటారు, చాలామంది. కాని మానపుని జీవితమంతా మాటమీదనే ఆధారపడివుంది. మాట తప్పిపోవటంవల్ల ఇక్కడ వర్తకునికి, రత్నాకరునికి, దేవకన్య కూకూడా ఎటువంటి ప్రమాదాలు వచ్చాయి, చూడండి.

ఒక కొబ్బరి గండ

పూర్వం ఒకవ్యాటు చీనాదేశాన్ని ఉన్నాసరె, మనటు ఎంత ధనం కర్చు 'యంగోలో' అనే చక్రవర్తి పాలిష్టూ అయినాసరె, రప్పించవలసింది' అని ఉండిచెందు. అయిన వరిపాలనలో చక్రవర్తి ఆజ్ఞాపించాడు.

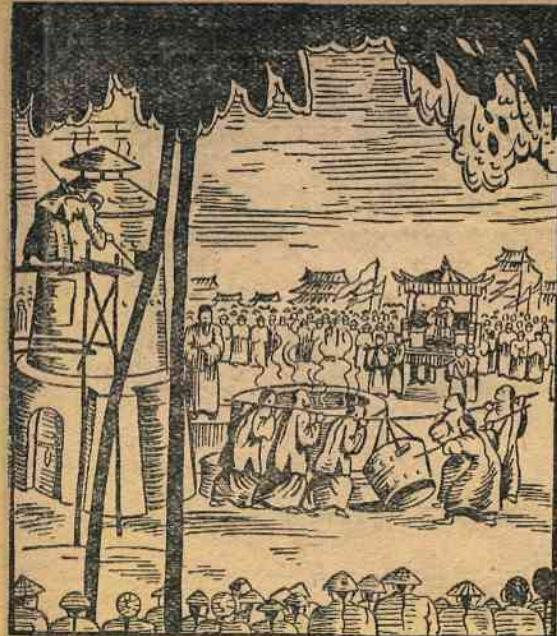
'పెకింగ్' ముఖ్యపట్టణంగా ఉండేది. పెకింగోలో పెద్దపెద్ద భవనాలన్నే వెలి శాయి. ఈ భవనాలకు తోడు, ఒక అపు రు పమయిన గంట స్తంభం కట్టించాలనని యంగోలో ఉద్దేశం. ఎంత కర్చు అయినా సరె, తన సంకల్పం నెరవేరవలనని అయిన నిశ్చయించుకొన్నాడు.

'ఒక గొప్ప స్తంభం కట్టి, అందులో ఒక పెద్ద గంట అమర్పాలి. ఇది ప్రపంచములోని ఇతరదేశాల గంటలన్నిటి కంటె పెద్దది, నాణ్యమయినది అయి పుండాలి. ఈ గంట మోగిస్తే. ఖంగుమని దాని ధ్వని పట్టిమంతటికి స్ఫురింగా వినిపించాలి. ఇటువంటి గంట తయారు చేయగల పనివానిని ప్రపంచంలో ఏమూల విమూల

ఉన్నాసరె, మనటు ఎంత ధనం కర్చు అయినాసరె, రప్పించవలసింది' అని చక్రవర్తి ఆజ్ఞాపించాడు. చక్రవర్తి ఆజ్ఞాపకారం దేశమంతటా చాటింపు వేయించారు. గంట తయారు చేయబానికి 'కువాన్యు' అనే కమ్మరి వచ్చాడు. కువాన్యు చీనాదేశ మంతటికి పేరిందిన కమ్మరి. అతని పేరుప్రభాతులు ప్రపంచమంతటా అల్లు కుపోయినయి. ఈపని నెరవేర్పబానికి కువాన్యువంటి నిపుణుడు దొరికినందుకు చక్రవర్తికూడా ఎంతగానే సంతోషించాడు.

కువాన్యుకు కోరినంత ధనము, అతని కింద పని చేయబానికి కావలసినంత మంది జనము సిద్ధమయింది. తను గడించిన అనుభవాన్నంతటినీ వినియోగించి, అనేక కాప్రూగ్రంథాలు తీరగవేసి, కువాన్యు రకరకాల లోపలు మిక్రమం చేశాడు.

చావలి రాహురావు, నర్సాపురం

వాటిని కరిగించి ఇక మూసలో పొస్తాడనగా, చక్రవర్తి పరివారమూ చూడవచ్చారు.

ఈని, దురదృష్టింశోద్దీ నలసల తాగు తున్న లోహం పొనిపోయడంతోనే మూస టప్పిమని జడ్డలైపాయింది. ఈవిధంగా కొన్ని సంవత్సరముల కాలమూ, బోలె దంత ధనమూ వ్యర్థమైనఁదుకు కువాస్య విచారించాడు.

ఆయతె, చక్రవర్తి మాత్రం విచారించ లేదు. ‘సిద్ధహస్తదేవ కువాస్య యేమిటి, ఈపాలి పసి నెరవేర్పలకపాపడ మేమిటి? ఇది ఏదో పారపాటు జరిగిపుంటుంది కాని, అని అసమర్థత ఎంతమాత్రము తాడు’

అనుకోని, కువాస్యను మళ్ళీ ప్రయత్నించ మన్మాడు. అతనికి ఏనిషయంలోమూ లోటు రాకుండా, కోరినంత ధనమూ సిప్పింది ఎల్లప్పుడూ సిద్ధర్థంగాపుండే ఏర్పాట్లు చెయించాడు చక్రవర్తి.

కువాస్య దైర్యం తెచ్చుకొని, అనేక సంవత్సరాలపాటు మళ్ళీ ప్రయత్నించాడు. ఈసారి మూసలో లోహం పొస్తేనమయానికి చక్రవర్తి, పరివారమూ, ఎంతోమంది జనమూ విధ్యురంగంగా చూడవచ్చారు. ఇప్పుషే మూస బద్దలైపాయేదు గాని, గంట మాత్రం తూట్లు పడి, ఒక తేనెపట్లులాగ తయారయ్యింది.

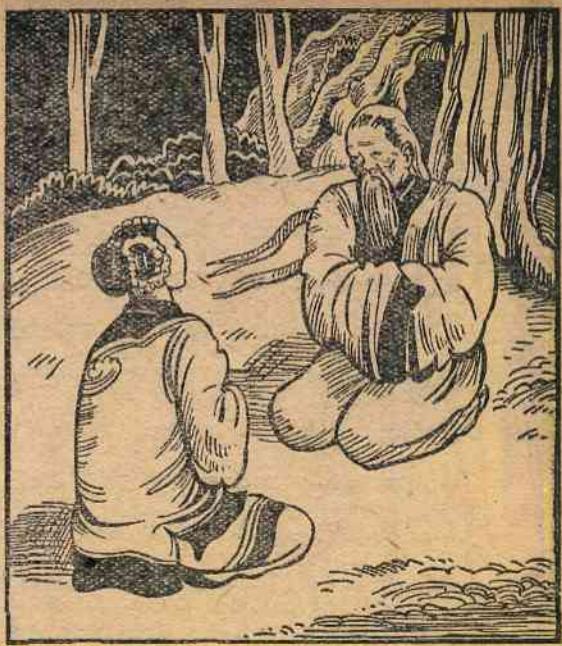
ఈసారి తూడా సంవత్సరాలకాలమూ, బోలెడంత ధనమూ వ్యర్థమయేవరకు, చక్రవర్తికి చికాకు కలిగింది. ‘ఇంకొక్కు పొరి ప్రయత్నించటానికి అవకాశమిస్తున్నాము. ఈసారి నెరవేరకపోతే తలకొట్టంచి, కోటగుమ్మానికి వేణుడదియస్తా’ మని కువాస్యను పోచ్చరించారు.

కువాస్య ఇంటికి పోయి గ్రంథాలన్నీ మళ్ళీ ఒకసారి తిరగవేశాడు. ఈని, తనటుతెలిసినదానికంబె కోత్తవిషయం ఎక్కుడా కనిపించలేదు.

ఈ సారయినా తనీకు జయం కలిగించు
మని ముక్కొటి దేవతల టు మొక్కు
కొన్నాడు. పని నెరవేరక పోయినట్టయితే
తనకు ఏమిగతి పట్టబోతుందే, తన ప్రియ
పైన కుమారె 'కోవాయ్'తో చెప్పులేక
చెప్పులేక చెప్పాడు.

కోవాయ్ అంధాల బాటిటి : ఓిలవతి.
తండ్రి ప్రైన అమెకు అమితభక్తి. అందు
చేత, తండ్రి చెప్పిన మాటలు విన్నవెంటనే
కోవాయ్, కొండలలో వుండే సాధువువద్దు
వెళ్లి సుగతి సందర్శాలన్నీ విప్పి చెప్పింది.
అప్పుడు సాధుభు అమైపైన జాలి దలిచి,
"అమ్మాయి ! మీ నాయన తయారుచేసే
గంటకు లోహపు పాట్లు" అన్ని సరిగానే
పున్నాయి. వాటలో పారపాటుగాని లక్కు
తప్పుకాని ఏమీ లేదు. అయితే, ఇటువంటి
ఘనకార్యం చేసేటప్పుడు బలి ఇవ్వకపోతే
పని జరగదు. ఇప్పుడు ఈగంటకు ఓిలవతి
అయిన ఒక కన్యయొక్క రక్తం కలిసి
నట్టయితే, మరి ఏ ప్రయత్నమూ అక్కర
లేకుండా సరిగా వస్తుందని శాస్త్రాలు చెబు
తున్నాయి" అనే సలహాచెప్పాడు.

కోవాయ్ ఉత్సాహంతో ఇంటికి వచ్చి,
"నాయనా ! నీరు ఎంతమాత్రమూ విధారించ

వలిసిన పనిలేదు. ఈసారి ప్రయత్నించు,
తప్పకుండా గంట చక్కబడుతుంది. నీకు
మాట మాణిక్యమూ దక్కుతుంది. కిరీ
పస్తుంది నీ డ్జ్ఞకు రాజు సంతోషిస్తాడు"
ఆని ధైర్యం చెప్పింది.

కోవాయ్ ఇంత ధైర్యంగా ఎలా చెప్ప
గలగుతున్నదో పాపం తండ్రికి ఏమీ తెలి
యదు. అమె సాధువువద్దు వెళ్లటంకాని,
అయిన సలహా పూండటంగాని కువాన్య
ఎరగదు. అయినా కూతురు మాటలైనుండే
నమ్మకంచేత ఆమె చెప్పినట్టుగా కువాన్య
మూడవసారి ప్రయత్నించాడు. మర్లు కొన్ని
సంవత్సరాలపాటు వరిక్రమచేయగా, పని

ఆంతా హృది బండి. కువాన్యు ఇక లోహం మూన్చో పాత పొస్తాడనగా వ్ర్షవర్తితో కూడా ఉరంతా వచ్చి విరగబడ్డారు.

లోహం కంగించి కువాన్యు మూన్చో పొస్తాపుండగా జనంలో పెద్ద గోల బయలు దెరింది. ఏమి?—“నాన్నా! నాన్నా!!” అంటూ ఆతని ముద్దులకూతురు కోవాయి, సలపల రాగే ఆ లోహంలోకి ఉరికి, బలి అయిపోయింది!!—ఇలా ఆమె నిప్పులోకి ఉరక టూనికి కారణం ఏమైపుంటుందో ఎవ్వరూ ఉహించలేకపోయారు.

కూతురును రక్కించు కుండా మని కువాన్యు శాయ శక్కులా యత్తించాడు. కాని,... కిరీరమంతా ఆ లోహానికి అపుతి అయిపోయి, ఆమె శాలిజోడు మాత్రం అతని చెతలో చిక్కుకొన్నది.

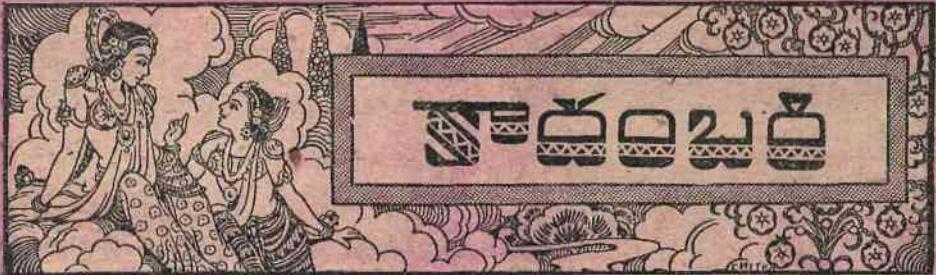
తరవాత మూన విప్పిచూచారు. ఆద్యతమైన గంట, సరిగా చక్రవర్తి

మనసులో ఉడ్డిశంప్రకారం తయారైంది. చక్రవర్తి అపరిమితంగా పంతోషించాడు. ఆనుకొన్నప్రకారము బ్రహ్మండమయిన గంట స్తంభమూ కట్టించాడు. ఆతని కోరిక అశ్రాలా సెరవేరింది. కాని, గంటకి బలిఅయిన తన కూతురుతోపాటు కువాన్యు జీవితమే నాశనమైపోయాంది.

నాడకి నెఱికి కూడా ఆ గంట వాయించి నప్పుడల్లా ‘పే! పే!!’ అని పలుకుతుందట. ‘పే!’ అంటే చీనాఖామలో ‘జోడు’ అని ఆర్థం. కనుక బలి ఐపోయిన కోవాయి ఆ ధ్వనిపల్ల తన జోడు తనకు శావాలని అయిగుతున్నదని అ దేశపు ప్రజలు ఈ నాటకికూడా ఆనుకొంటూ పుంటారు.

శాశ్వతంగా ఉండిపోయే ఇటువంటి గొప్ప పనికొనం కోవాయి తన ప్రాణాల నైనా లెక్కిచేయక తండ్రి కీర్తిని నిల బెట్టింది! [ఆధారం: ఒక చైనా కథ]

శాంతిభూషణ

వ్యార్యం దేవలో కంలో ఒక గంధర్వ రాజుకి కాదంబరింగునే కూతురు ఉండేది. అమె చాలా అందకత్త. అమెకు 'మహా స్వేత' ప్రాణ స్నేహితులాలు.

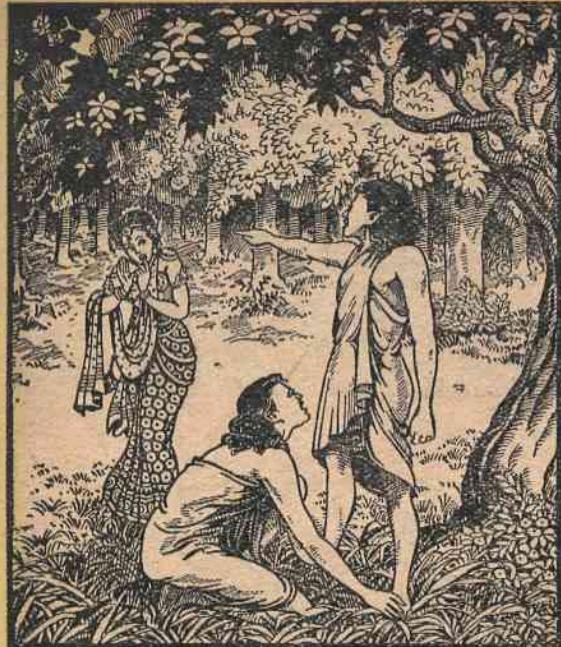
కాదంబరి మహా స్వేతలు ఎప్పుడూ ఒకరి నెకరు విడివిపుండెవారు కారు. తమకు వివాహమయితే ఎక్కుడ ఎడబాటు కలుగుతుందో అనే భయంతో వివాహం చేసుకొకూతుదని నిశ్చయించుకున్నారు.

కాదంబరి సాందర్భమూ, మంచి గుణములూ విని, చంద్రుడు ఆమెను ప్రేమించాడు. ఒకనాడు ఏకాంతంలో కాదంబరితో తన మనస్సులో పుట్టేళం వెల్లండించేశాడు. కాదంబరి కాదనలెదు, తనుకూడా చంద్రుణ్ణి ప్రేమించినప్పటిక, తనూ మహాస్వేతా చేసుకొన్న ఏర్పాటు జ్ఞాపకంపచ్చి, ఏమీ బదులు చెప్పుకుండా ఊరుకుంది.

ఇలాగే మహా స్వేతకూడా పుష్టులు కోసుకుండామని ఒకమాటు అడవిలోకి వెడితే, అక్కుడ పుండరికుడనే బుమికుమారుడు అమెను చూచి ప్రేమించాడు. ఆ విషయం అమెకు చెప్పుతూ వుండగా పుండరికుని స్నేహితుడై కపింజలుడు అక్కుడికి రాపటం జరిగింది.

కపింజలుడికి ఆడవాళ్ళం లే కోపం, ఏమంలే, ఆతను తపోధ్వర్యసపరాయణాడు. తపస్సు చేసుకొనేవాళ్ళకు ఆడవాళ్లు అటుంక మఫుతారనీ, కసుక పెళ్లి పనికి రాదని కపింజలుని నమ్మకం. అందుకనే, తను పెళ్లాడటం మాను కోపదమేగాక పుండరికుడిచేతకూడా 'పెళ్లాడను' అని ఒప్పుంచి మాట పుచ్చుకొన్నాడు.

ఇలాంటిపరిస్థితిలో మహా స్వేతతోకూడా పుండరికుడు కపింజలుని కంట బడ్డాడు. ఆడవాళ్లను ద్వ్యామించే కపింజలుడికి

వెంటనే మంచైతుకువచ్చి మహాశ్వరును శపించబోయాడు. తాని పుండరీకుడు స్నేహితుని కాళ్ళమిదపడి, శపించవద్దని బతిమాలాడు. అప్పుడు కపింజలు ఉన్నాడు. అప్పుడు నువ్వు ఆ పెల్లమాట తలపెట్టుకూడదు. అలా నీవు వెప్పుకుంటే నేను శపించ సు.” అని పుండరీకుణ్ణి తనతో తిసుకుపోయాడు.

ఈ సంగతి కాదంబరి చెవిని పడగానే ఆమెకు కోపంవ చ్చింది. ఆమె మహాశ్వరును పెలిపెంచి, ‘నేను జందుడిమాట మరిచిపోతాను. నువ్వుకూడా పుండరీకుని మాట మరచిపోవాలి’ అని శాసించింది.

ఆక్కుడ అడవిలో పుండరీకుడు మహాశ్వరుమాట ఇంక తలపెట్టునని కపింజలునితో అన్నాడేకాని, ఎంత మరిచిపోదా మన్నా, అతనికి సాధ్యమయిందికాదు. మహాశ్వరుకోసం పలవరించి, పలవరించి చివరకు బెంగపట్టుకుని, అతను జబ్బుపడ్డాడు ఆ స్నేహితులో ఆతనికి కపింజలునితో తన అవస్థ వెల్లడించక తప్పిందికాదు.

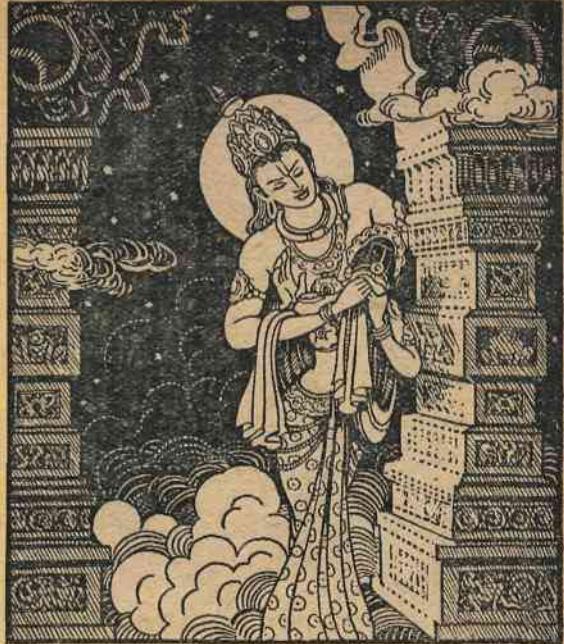
కపింజలుడికి పుండరీకుడంటే ప్రాణం. వానితప్ప చూడగానే, ఆతనికి మహాశ్వరు మీద ఉన్న ద్వేషమంతాపాయి, ఆమెను పుండరీకుడితో చేర్చడంకోసం దేవ లోకానికి బయల్దైరి వెళ్ళేడు. తాని మహాశ్వరును పంపరానికి కాదంబరి వప్పుకోలేదు. ఎంత బ్రతిమాలినా లాభంలేక పోయింది. ఆతనికి వల్లుమండి, “నరే, మహాశ్వరుకోసం నామిత్రుడు పుండరీకుడు ప్రాణాలు విడిచేస్తాడు. అలాగే నిన్నప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకుంటూన్న వాడు కూడా నీకోసం ఏడ్చేచ్చి చచ్చిపోతాడు. నువ్వుకూడా నాడికోసం బాధపడి ఏడుస్తావు” అని శపించాడు.

మహాశ్వరు వెంటనే కపింజలుడి కాళ్ళమీద పడి, “అయ్యా, మా స్నేహితురాలిని ఇంత కలోరంగా శపించావేమిచి? నేను

నీతో పుండరీకునివద్దకు వస్తాను. మాచెల్లికి ఇచ్చిన శాపం తీసివేయి” అని ఏద్దింది. కపింజలుడికి కోపం ఉగ్గి, “ఇచ్చిన శాపం తిరగదు. శాపంప్రకారం ఆమె ప్రియుడు చావక తప్పదు. ఈని మళ్ళీ బ్రతికెటుట్టు శాపం మార్పానుతే” అన్నాడు.

కాదంబిలో చెప్పి మహాశ్వేత కపింజలుడి వెంట పుండరి ఉణ్ణి మాడటానికి వెళ్లింది. ఆమెరావటం అలన్యమ్మె అప్పటికే పుండరీకుడు ప్రాణాలు విడిచేచాడు. మహాశ్వేత గోలపట్టి ఏద్దింది. ఆతితో నహగమనం చేస్తానంది. తాను అర్థం రాకపాతే మహాశ్వేత” పుండరీకుడూ పెళ్లిచేసుకుని మఱంగా ఉండేవారే అనీ, తపమూలాన తన స్నేహాతుడికాకుండా మహాశ్వేతకూడా ప్రాణాలు విడిచెయ్యావలసివస్తాందని కపింజలుడు దుఃఖిచాడు.

ఈ సంగతి కాదంబరికితలిని, తన మూలానకూ మహాశ్వేత చచ్చిపాతున్న దని దుఃఖించింది. కాదంబరిలో మార్పు గ్రహించి చంద్రుడు మెల్లిగా ఆమె దగ్గర కొచ్చి సంగతి నందర్శాలన్నీ తెలుపు కొన్నాడు. ‘మహాశ్వేత లేనిది ఒక్క క్షణంకూడా బతకలే’ నన్నది, కాదంబరి.

అప్పుడు చంద్రుడు, ‘మహాశ్వేత చచ్చిపాతుండా చేస్తాను. మరి నన్ను పెళ్లిచేసుకుంటావా?’ అని అడిగి ఒప్పించి, మహాశ్వేత సహగమనం చెయ్యటానికి సిద్ధంగా ఉన్న చితిమీదనించి పుండరీకుడి శవాన్ని అమాంతంగా పైకి ఎత్తుకుపోయాడు.

పుండరీకుని శవం లేకపాతే ఇంక మహాశ్వేత సహగమనం చెయ్యటానికి విలుండడుకూడా అని చంద్రుని ఉద్దేశం.

ఈని కపింజలుడు ఉఱుకుంటాడా? చంద్రుణ్ణి అటకాయించి, పుండరీకుడి శవం అక్కడ పెట్టమన్నాడు. చంద్రుడు

పెట్టనన్నాడు. అప్పుడు కపింజలుడు 'మను మరింతే తెలిగా మాట్లాడేవు గనక నువ్వు కూడా ఒక మనిషివై భూలోకంలో పుట్టు. మా పుండరికుని మల్లేనే నీ ప్రియులాలి కోసం బాధపడుతూ చచ్చిపో' అని శాప మిచ్చాడు. ఇంతపరకావచ్చాక చంద్రుడు మాత్రం ఊరుకుంటాడా? 'నన్ను ఇలా శపించావు గనక నీకు తగిన శాస్త్రి చేస్తున్నా చూడు. నేను భూ మి మీద మనిషినే ఉన్నంతకాలం నువ్వు గుఱ్ఱానివై నన్ను మాస్తూపుండు' అని మార్కాప మిచ్చి, పుండరికుని శవంతో తన లోకంలోకి ఎగిరి పోయాడు.

చంద్రుడికి క పింజలు దిక్కి వచ్చిన తగాయిదావల్ల వాళ్ళు ఒహాళ్ళు వేకళ్ళు కపించుకోవడం జరిగిందే తప్ప మహా శ్వేతకు మాత్రం పుండరికుని శవం దేరక లేదు. అంచేత ఆవిడకి సహగమనం చెయ్యున్నానికి ఏల్లేకపోయింది. అప్పుడామో పుండరికుని ప్రతిమ ఒకటి రాతితో తయారు చేయించి. దానికి రోజు పూజ చేస్తూ కాలం గడుపుతున్నది.

కాదంబరిని పెళ్ళిచేసుకోతుండా నే కపింజలుడి శాపంవల్ల చంద్రుడు, భూలోకంలో ఓ రాజుకొర్కె పుట్టేదు. అతనికి చంద్రపిదుడని పేరుపెట్టేరు. పుండరికుడు మహాశ్వేతను పెళ్ళిచేసుకోతుండానే బల వంతంగా చనిపోయాడుగనక అతనుకూడా మల్లీ జన్మించి ఉత్తేశు. చంద్రపిదుడు పుట్టిన రాజ్యంలోనే, పుండరికుడు మంత్రి కుమారుడై పుట్టేదు. అతనికి వైశంఖపాయను దని పేరు. అక్కడ చంద్రుడు చంద్ర పిదుత్తె పుట్టింతేనే, అతనివ్యిన శాపం వల్ల కపింజలుడు ఉన్నట్టుండి, ఒకనాడు గుఱ్ఱంగా మారిపోయాడు. అద విలో ఉన్నవాళ్ళు ఆ గుఱ్ఱాన్ని చూసి, 'ఇదిచాలా చక్కగా ఉన్నది. దీన్ని యువరాజగారిక

శానుకగా ఇద్దాం' అని ఆలోచించి, దాన్ని తీసుకెల్లి చంద్రపిదుడికి సమర్పించారు.

చంద్రపిదునికి మంత్రికోడుకైన వైశం పాయనునికి ప్రాణ స్నేహం. గుఱ్ఱం రూపంలో ఉన్న కపింజలునికి చంద్ర పిదుళ్ళి మొయ్యెడం కష్టంగానే ఉండేది గాని, తన స్నేహితుడైన పుండరిలుడు వైశంపాయనుతై పుట్టి చంద్రపిదునివద్ద ఉన్నారు గనక అతని చూసుకుంటూ తన కష్టాన్ని మరిచిపోయేవాడు.

అంతకాలమయాక చంద్రపిదుడు ఒక నాడు గుఱ్ఱం ఎక్కు వెటుకు వెళ్లిఱు. వైశం పాయనుడూ, తక్కిన స్నేహితులూకూడా వెళ్లిఱు. తాని హదావిడిలో వాళ్లందరూ దారి తప్పి తలోవైపునకూ చెదరిపోయారు. అడవిలో గుహ ఒకటి కసిపిస్తే. అందులో ఏ ముంటుందో చూడ్దామని ఆ గుఱ్ఱం చంద్రపిదుళ్ళి అందులోకి తీసుకెల్లింది. ఆ గుహలోంచి వెళ్లగా వెళ్లగా వాళ్లకి దేవ లోకం, అక్కడ తాదంబరి కనపడ్డారు. చంద్రపిదుడు శాపంవల్ల మనిషయి పుట్టిన చంద్రుడే గనక అతనికి హర్యం ఉన్న రూపం మారలేదు గనుక తాదంబరి అతళ్ళి మలువుగా అనవాలు

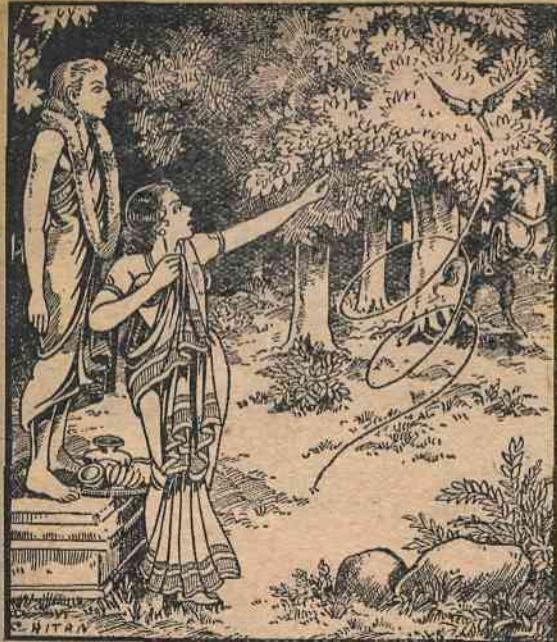

CHITRA

పుట్టింది. చంద్రపిదుడికి మాత్రం తాదంబరి సంగతి జ్ఞాపకం లేదు గాని ఆమె అందాన్ని మాసి అక్కడనే ఉండి పోయారు.

చంద్రపిదుడు ఏ మైపోయాడే అని వైశంపాయనుడు, అడవి అంతటా వెతకగా, అతనికి పుండరిలడి శిలావిగ్రహాన్ని హృజ చేస్తూవున్న మహాశ్వేత కనపడింది. ఆమెను మాసి చూడ్దంతేనే వైశంపాయనునికి ఆమెను పెళ్లి చేసుకోవాలని బుద్ధి పుట్టి, అమోట ఆమెతో చెప్పారు.

అతను హర్యజన్మలో తానుప్రేమించిన పుండరిలడే అన్న సంగతి మహాశ్వేతతు

తలియదు. తను పెళ్లి చేసుకుండా మను ఈన్న పుండరీకుడు చెపొయాడని, తా నతనితో సహగమనం చెయ్యటానికి ఏల్లెక పోయింది గనక తాను బ్రతికిఉన్నంత కాలమూ పుండరీకుని విగ్రహనికలా పూజ చేస్తో కాలం వెళ్లబుచ్చటమేగాని, మరి కణ్ణి పెళ్లి చేసుకోనని ఆమె వైశంపాయ నునితో తన నిశ్చయాన్ని వెల్లదించింది. ఈ జవాబు చెప్పేటప్పుడు ఆమె తలవంచు కొనే పున్నది గాని పరపరుషుడైన వైశం పాయనును వైపు క్రిగంటనైనా చూడలేదు.

‘సుఖు పూజిష్టాపున్న ఆ పుండరీకుణ్ణి నేనే మహాశ్వతా’ అని చెప్పటానికి ఆ

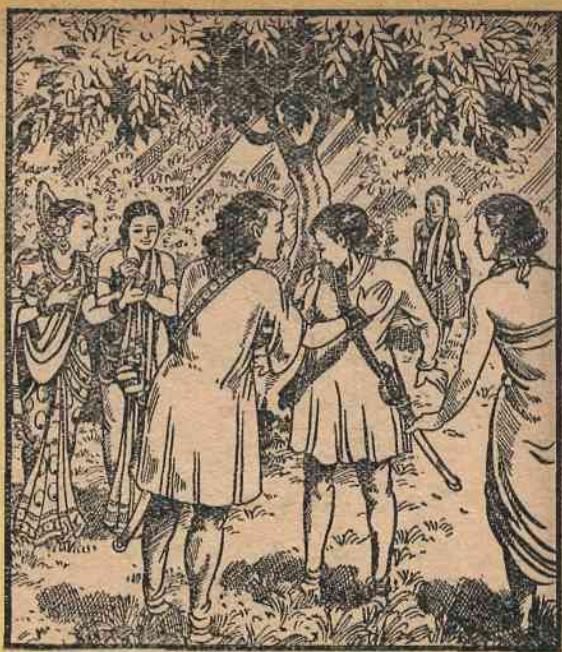
పంగళ వైశంపాయసుడికి తెలియదు. ఆమెను వదిలి పాలెక ‘నిన్న ప్రేమించాను. నన్ను ఇట్లి చేసుకో’ అని బ్రతి మాలడం మొదలుపెట్టేదు. మహాశ్వతకి కోపం వచ్చి. ‘ధుర్వార్యదా, పామ్మంతే పాక పతిప్రత్యనైన నన్ను ఇలా బాధ పెడు తున్నావు గనక ఓచితకవై పాయి కొమ్మ కొమ్మకి వెళ్లి ఏడుస్తో తిరుగు’ అని కపిం చేసింది. పాపం వైశంపాయ నుడు తక్షణమే చిలకగా మారిపోయి ‘మహాశ్వతా, నిన్న ప్రేమించాను. మహాశ్వతా నిన్ను ప్రేమించాను’ అంటూ అడివి అంతా తిరగటం మొదలెట్టేదు.

ఆక్క్రద దేవలోకంలో—కాదంబరితో ఉన్న చంద్రపిదు దికి ఒకనాడు భూలోకం, ఆక్క్రద తన తలిదండ్రులూ, తన స్నేహితుడైన వైశంపాయ నుడూ జ్ఞాపకం వచ్చారు. చంద్రపిదుడు కాదం బరితో చెప్పకుండానే చటుక్కున గుఱ్ఱ మెక్కి గుహ వెంబడి అడవిలోకి వచ్చే శాదు. కనపడ్డ వాళ్లనల్లా ‘మా వైశంపాయ నుణ్ణి చూకారా మీరు?’ అని అడుగుతూ వచ్చాడు. రాతివిగ్రహనికి పూజ చేస్తో కన పదిన మహాశ్వతను కూడా అడిగేదు.

ఆమె పి వైశంపాయను డెవరో వారు తెలియడుగాని, ఎవరో మిమ్మల్ని పెతు కృంటూ వచ్చి నన్ను పెల్లి చెసుకేమని వెపుకుతింటే ఒళ్లు మండి చిలకగా మారి పామ్మని కపించాను' అని మాత్రం చెప్పింది. "అయ్యా, అతనే మా వైశం పాయనుడు" అంటూ చంద్రపిండు అచిలుక కోసం అదివంతా వెతకటం మొదలైట్టేదు.

వైశంపాయనుడే పుండరీకుడన్న నంగతి మహాశ్వరతతో వెల్లడి చేయాలని గుణం రూపంలో ఉన్న కపింజలడికి ఇనిపిం చింది. కాని గుణం మాట్లాడుగా? కనుక చంద్రపిండ్లై మొనుకుంటూ పోయి ఆచిలకోసం తానుకూడా వెతకటం మొదలైట్టాడు, కాని లాభంలేక పోయింది.

అక్కుడ దెవలోకంలో కాదంబరి చంద్ర పిదుడు వెల్లిపాయాడని బాధపడింది. నేడు వస్తాడు. రెపు వస్తాడని రోజు ఎదురుచూస్తున్నది. ఇంతలో ఆమెకు కపింజలు ఇచ్చిన శాపం జ్ఞాపకానికి వచ్చి చంద్రపిండుడేమయాడో అనుకుంటూ దెవలోకంలోంచి దిగి ఆ అడ్డులవెంట వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. కాని ఆమె చేరుకొని, అక్కుడ ప్రాణాలు విడిచేశాడు.

వచ్చి చేరుకునే వెళకి, తనకూ, చందునికి కపింజలు ఇచ్చిన శాపాల ఫలితం కనిపించింది.

వైశంపాయనుడ్లీ, తలితంట్రుల్ని ఒకమాటు చూసి మళ్లీ కాదంబరివద్దకు వెళ్లి పోదామని వచ్చిన చంద్రపిండు చిలుకగా మారిన వైశంపాయనుడ్లీ వెతకటం ప్రారంభించాడు. ఎంత వెతకటాన్ని వైశంపాయనుడు కనపడలేదు. తాను ప్రేమించిన కాదంబరిని, స్నేహితుడైన వైశంపాయనుడ్లీ తలుచుకుంటూ చంద్ర పిదుడు ఒకనాడు మహాశ్వరత అశ్రమం చేరుకొని, అక్కుడ ప్రాణాలు విడిచేశాడు.

అతని ప్రాణాలు పోయాక కాదంబరి వచ్చి, ఆ శవాన్ని చూసి గోలపెట్టి ఏడ్చింది. సహగమనం చేస్తానని భీష్మం చిన మహాశ్వరతుమల్లేనే ఆప్యాయు కాదంబరికూడా సిద్ధపడింది.

ఇంతలో ఆక్కడే తిరుగుతూపున్న గుళ్ళం, చంద్రపిదుడు చనిపోయాడు గనక, చంద్రుడిచ్చిన రాపం తీరిపోయి, కపింజలుడుగా మారింది.

ఏదుస్తోన్న కాదంబరిని కపింజలుడు చూసి జాలిపడి 'కాఢంబరీ, దుఃఖించకు. చంద్రపిదుడు మల్లీ బతుకు కుతాడని చెప్పేనుకదా' అన్నాడు. అలా ఆంటూండగానే చంద్రపిదుడికి ప్రాణాలు వచ్చి, తచి కూచున్నారు.

కాదంబరి సంతోషించింది తాని, తన మూలాన్ని మహాశ్వరత తను ప్రేమించిన పుండరికుణ్ణి పెట్టి చేసుకోలేక పోయింది

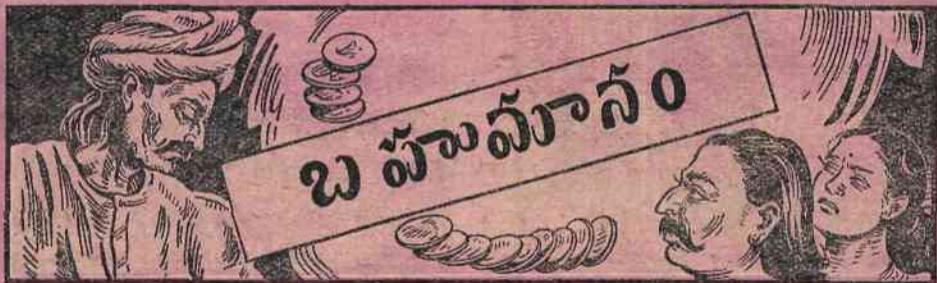
కదా అని మాత్రం చాలా విచారించింది.

ఆప్యాయు కపింజలుడు 'మహాశ్వరత, మహాశ్వరత కపింజలుడునుమా. ఆ చిలుక కనిపిస్తే ఎంత బాగుండును?' అని స్నేహితుని కోసం బాధపడుతూ అన్నాడు. ఆప్యాయక్కడికి బోయది ఒకరె చిలుకనేకదాన్ని తెచ్చి మహాశ్వరతకిచ్చింది. ఆ చిలుక మహాశ్వరతని చూడ్దంతోనే 'మహాశ్వరత, నిన్ను ప్రేమించాను' అంది. చంద్రపిదుడు అనందంతో పరుగెత్తుకు వెళ్లి 'ఇతనే మావైశంపాయను' డంటూ ఆ చిలుక పండని నిమిశెటప్పడకి ఆ చిలుక వైశంపాయను దుగా మారిపోయింది!

కపింజలుడికి ఆప్యాయు ఆడవాళ్ళంటే ఉండిన కోపం పోయింది. తన కోపం మూలాన్నే వాళ్ళందరికి ఇన్ని బాధలొచ్చా యనిచెప్పి, చాలా పక్కాతాపపడ్డాడు.

ఒప్పుమానం

బక్ గ్రామంలో గంగులు, గవరమ్మ అనే పేద దంపతులు ఉండేవారు. వారికి చాలా కాలానికి, ఒక కూతురుపుట్టింది. ఆ పిల్లకు 'గగనమ్మ' అని పేరుపెట్టి, అల్లారుముద్దుగా పెంచుకుంటున్నారు.

గవరమ్మ ఎంతకాలంనించో కష్టపడి దాచుకున్న డబ్బుతో ఒక నవరసుకొన్నది. దానిని భర్తకు ఇచ్చి. 'కంసాలి బ్రహ్మన్న చేత దీనితో మన గగనకు మురుగులు చేయించండి' అని చెప్పి పంపింది. బ్రహ్మన్న వద్దకు వెళదామని గంగులు బయలుదేరాడు.

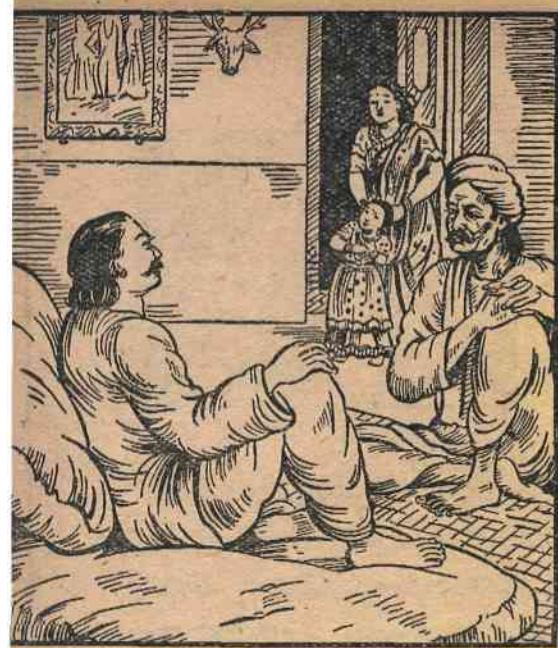
ఆ పూరి లోనే బులిబాపిరాజుగా రనే జమీందారు ఉన్నాడు. ఆయన భార్య బనపమ్మ జాలిగుండె కలది. బీదలంపే ఆమె ప్రాణం పెడుతుంది.

కంసాలి బ్రహ్మన్న ఇంటికి వెళ్లాలంపే బాపిరాజుగారి గుమ్మంముందునించే

వెళ్లాలి. గంగులు ఆదారిని పోతూపుండగా బాపిరాజుగారు అతన్ని వలకరించి లోప లకు తిములుపాయారు. సావిట్లో తాటాకు చాపమిద గంగులును కూర్చోబెట్టి రాజుగారు మాటాడుతూండగా, ఏడుప్పుపున్న మూడెళ్ల అప్పూయిని తిములుపచ్చి బనపమ్మ అక్కడ దిగబెట్టింది.

ఆ పిల్ల చేతులకున్న బంగారు మురుగులు చూచి, గంగులు 'మన గగనకు కూడా ఇటువంటి మురుగులేకదా చేయించ బ్రహ్మన్న అసుకోని, మురిసిపాయాడు.

ఇంతలో బనపమ్మ లోపలనించి గబగబ వచ్చి, పిల్ల ఆయకొంటూప్పున్న స్థలమంతా వెతికింది. "ఎందు కలా వెతుకుతున్నా?" వని భర్త అడిగేవరకు "అప్పూయి ఏడుప్పు పుంచే నారాయణప్పుగారు రెండు కాసులు చెతికచ్చి ఉడకోబెట్టింది. ఇప్పుడు వెతికితే ఒక్కసై కనపడుతున్నది" అని చెప్పింది.

సంటు తీరిపోతుందనుటన్నాడు. తన కాసు ఒక్కటి వారికి ఇచ్చివేసే. మరి అతని ముద్దుల కూతురు గగనకు మురుగులు ఎలా వస్తాయి? ఇంతకూ, ఇంటికిషోయి భార్యకు ఏమని సమాధానం చెప్పటం?

ఈ విధంగా గంగులు, మనమ్మలో మథనపరి, తనవద్దనుండి కాసుతీసి రాజు గారికి ఇచ్చివేసే, ఈ నూరు మంటూ తన మానాన తను పోయాడు.

* * *

గవరమ్మ ఆస్తమానం ‘ఏమంది! ఇంకా ఎప్పుడిన్నాడు మన అష్టాయి మురుగులు?’ అని భర్తను పోరుతూ వుండేది.

ఈ మాట వినగానే రాజుగారు “ఏమి గంగులూ! నుపుగాని తియలేదుకద?” అని అడిగారు. ఇప్పుడు గంగులు సంగతి చిక్కులో పడింది. ఇక్కడ రాజుగారి ఇంట్లో కాసు కనపడకుండా పోయింది. తను పేదవాడు కావటం చేత, ఆ సమయంలో ఆక్కడనే ఉండటంచేత, తనను వారు ఆనుమానించటంలో ఆశ్చర్యంలేదు. పైగా, తనవద్ద సరిగా ఒక కాసు ప్రత్యక్షంగా ఉండనే ఉన్నది. కనుక, ఆతను ఏమి చెప్పుకొండా మనుకొన్నాలోకం నమ్ముదు. అందుచేత, తన వద్ద ఉన్న కాసు వారికిచ్చివేసి. ‘నేనే తీకా?’

‘ఇదుగో అదుగో’ అంటూ గంగులు కాలయాపన చేస్తూ వచ్చాడు. ఇంతలో ఒకనాడు కంసాలిబ్రహ్మాన్న ఏదో వినిమిద, ఆ విధిని పోతూ, గవరమ్మ కంట పడేనరికి, అమె బ్రహ్మాన్నను నిలెసి అడిగింది.

అమె మాటలకు బ్రహ్మాన్న నిర్ణాంత పోయాడు. తరువాత నిజానిజాలు బయట పడ్డాయి. భర్త ఇంటికి వచ్చిన తరువాత ‘ఏమిటి మోనం?’ అని గవరమ్మ కంగారు పడుతూ అడిగింది. అనాడు బాపిరాజుగారి

ఇంటు జరిగినదండ్రా గంగులు దావరికం
లేకుండా చెప్పేవరకు, అమె మొదలు
నరికిన చెట్టులా కూతిపోయింది.

* * *

ఓకరోజున బాపిరాజుగారి భార్య బంపట్టు
వడ్డు 1ండుకోసింది. సాయంత్రం ధాన్యం
ఎండినతరువాత వాటిని బస్తాలకు ఎత్తి,
చాపలు దులుపుతూపుండ్రా, ఒక తాటాకు
చాపలోనించి బంగారపు కాసుబకటి కింద
రాలింది.

బసవమ్ము ఆశ్చర్యంతో గబగబ ఇంటోకి
పోయి, తన పద్మసున్న కాసులు లెక్క
చూచింది. “నా పెట్టెలో” ఉండివలసిన
పథ్థాలుగు నవరసులూ సరిగానే ఉన్నవి.
ఆరోజున గంగులు దంగిలించిన కాసు
వెంటనే తిరిగి ఇచ్చి వేళాడుకదా. మరి,
ఆదనంగా ఇప్పుడు ఈకాసు ఎక్కుడినించి
వచ్చింది?” అని అమెకు సంశయం
కలిగింది.

అమె తన సంశయాన్ని భర్తకు చెప్ప
గానే, ఆయన ఆ కాసులన్నీ తీసుకురమ్మ
న్నాడు. పథ్థాలుగు కాసులూ పరికించగా
అందులో పదమూడు కాసులు 1830 లో
తయారయినట్టూ, ఒక్కటిమాత్రం

1843 సంవత్సరంలో తయారైనట్టూ వాటి
మిదనుండే ముద్దులు చెప్పాయి.

అప్పుడు రాజుగారు “మన పథ్థాలుగు
కాసులూ ఒక్కసారిగా కొన్నవే. కనుక
వాటన్నిటివయినా ఒక సంవత్సరం వేసి
ఉండాలి. ఇందులో పదమూడుకాసులు
మనవే, కానీ 1843 సంవత్సరం ముద్ద
వేసింది మాత్రం మనది కాదు” అని
నిశ్చయించారు.

‘అయితే, ఈ కాసు గంగులిడే ఆయి
పుండాలి’ అని బసవమ్మ అన్నది. వెంటనే
గంగులుకి కబురంపి పిలిపించారు.
కాసునుగురించి మళ్ళీ వారు అడిగేవరకు

గంగులు పూడలిపోయాడు. 'నీకొచ్చిన భయం ఏమితేదు, గంగులూ! నిజంచెప్పు' అని బసవమ్మగారు నెమ్ముదిగా అడిగిన మీదట, కళ్ల నీళ్లు గుత్తుకుంటూ గంగులు జరిగిన కథ అంతా చెప్పాడు.

ఆదంతా వివి, 'అయ్యయోర్చు, ఎంతపని జరిగింది! గంగగోపువంటి గంగులు మనస్సు ఎరక్కపోయి కష్టపెట్టామే. నిరపరాధిని నిష్టారణంగా వీధికి ఉడ్చాము' అని బసవమ్మగారు అనేక విధాల విచారం చింది. గంగులు ఇంటికి వెళ్లిపోయాడు.

* * *

ఇల్లా వుండగా, మరో వారం రోజులకల్లా పెళ్లామునూ, బిడ్డనీ వెంటబెట్టుకు రమ్మన్నారని చెప్పి గంగులుకు బులిబాపిరాజుగారివద్దనించి మళ్లీ కబురువుచ్చింది. రాజుగారి కబురంకె 'గాప్ప దౌరలతో పని, ఏమిమాట వచ్చిపోతుందో'నని గంగులు

శయపడుతూనే వుంచాడు. ఏమయితే మటుకి తప్పుతుంది రాజుగారి ఆజ్ఞ?

కుటుంబాన్ని వెంటబెట్టుకుని గంగులు రాజుగారి దర్శనానికి వెళ్చాడు. అప్పటిక కంసాలి బ్రహ్మన్న అక్కడే కూర్చుని పున్నాడు. గంగులు రాగానే బ్రహ్మన్న ఒక చిన్న మూట విప్పి, ఆందులో వస్తువులు బసవమ్మగారికి అందించాడు. ఆమె ఒకోక్క వస్తువే అంది పుచ్చుకుని, చేతికి మురుగులు, కాళగోలములు, పెదలో ముత్తులపోరమూ, వేలికి ఉంగరమూ, స్వయంగాగగనకు త్యాదిగి, అతంకరించింది.

ఇవన్నీ వంటికి పెట్టగానే గగనమ్మ ముచ్చటగా గంతులు వేయటం ప్రారంభించింది. చిన్నారి గగనమ్మ చిట్టిగంతులు చూచి ఆమె తలిదండ్రులూ, రాజుగారికుటుంబమేగాక అక్కడ పున్నవారు అందరూ ఎంతే సంతోషించారు.

ఛండపూసు

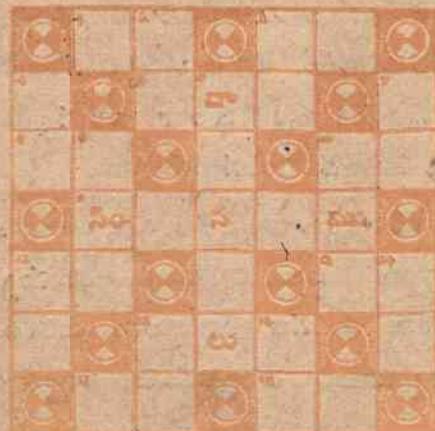
ప్రజీల్

(భాధాభావుభకె)

ఆ ధార ము లు

అధ్యు ము :

1. గాంది మహాత్ముడు	10. బుబు
ము—	11. చ్ఛవరి
3. మార్గము	శూర్పుండునది
5. ఎప్పుడూ “ఇవి”	12. కాలువ
తినప్పు!	13. అలంకారము
8. నింపాము వనించు	15. మూడికము
చేటు	17. అపత్యము
	18. నష్టితము

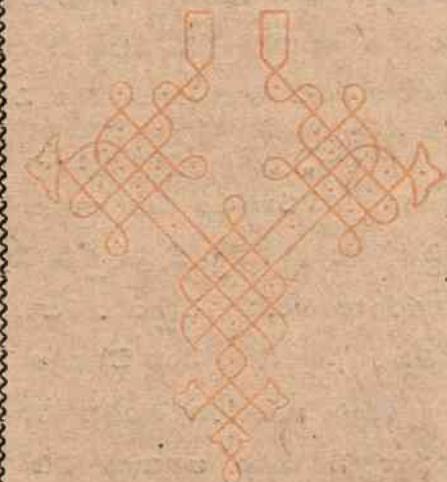
విఱవు :

2. బాద్యత	9. నింపాము (అక్షాల మార్పు)
3. గంతలు	10. ఒక నది
4. సర్వము	12. ఒక దిక్కు
6. కాకులు	14. పశుశులు మేయును
7. భయము	15. సరిపాద్యు
	16. నిపుగు

ముగ్గులు

చి. వత్సల, అదవాని

చ. అర్. వనంతకుమారి, కళ్కోట

పిల్లల పెంపకం

తల్లులకుమాత్రం

చిరునవ్వు

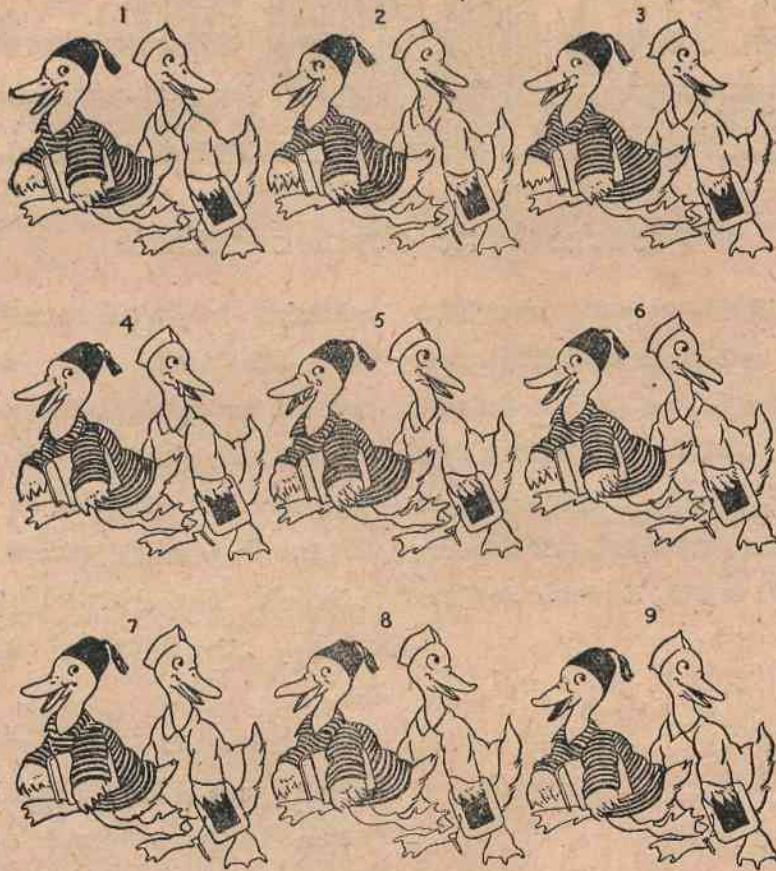
ఆరోగ్యంగా ఉండబానికి చిరునవ్వు ఒక ముఖ్య సాధనం, పిల్లలయినా పెద్ద లయినా ఎల్లప్పుడూ నప్పుముఖంతో ఉండాలి గాని, ఊరోమంటూ చిరచిరలాడుతూ ఉండకూడదు. చిరచిరలాడేవాళ్ళను చూస్తే ఎవరికి చేరదియ బుద్దిష్టించు. మంద పూసంతో ఉండేవాళ్ళను పిలిచి మాటాడబానికి మనసు కణగుతుంది.

చిరునవ్వుతో ఉంటే కష్టాలు మరిచిపోతాము. చింత లేని పక్కమందు ఆరోగ్యంగా పూంటుంది. కలకలలాడే ముఖంతో ఉన్నవానిని ఎవరైనా పలకరించి, ఆదరిస్తారు. అతని పసులన్నీ దిగ్యజయంగా నెరవేరుతయి. కనుక, నప్పుమొగముతో ఉండటం అలవాటు చేసికొనటం మంచిది. మనసుకి సంతోషంగా ఉన్నవ్వుడు మామూలుకంటె రెండుమాడు రెట్లు ఎక్కువ పనికూడ చేయగలుగుతాము.

మనస్సార్థిగా నవ్వుటంవల్ల మనస్సుకి శరీరానికికూడా బలం కణగుతుంది. అందువల్లనే “సంతోషం సగం బలము” అన్నారు పెద్దలు. దానివలన ఆయుస్సు వృద్ధిఅపుతుంది. నప్పు జీడ్ల శక్తిని పెచ్చుచేసి, రుచిగల పదార్థాలను మరింత దుచికరంగా ఉండేట్లు చేస్తుంది. నిజానికి ఒక్కమాటలో చెప్పాలనంటే, నప్పుతూ సంతోషంగా ఉండటం వేయి బోషధాల పెట్టు.

కనుక, అనందంగా ఉండబానికి అవసరమైన చిరునవ్వును, సంగితం సాధకం చేసినట్టుగానే మనం అలవాటు చేసికోవాలి. యంత్రానికి చమురు ఎలాంటిదో, శరీరానికి నప్పు అటువంటిదన్నమాట.

మీ పెద్ద మ్ము

పైన ఉన్న తెమ్మిది బొమ్మలూ, అన్ని ఒకేమాదిరిగా కనిపెస్తున్నా, నిఱానికి అలా లేవు. తెమ్మిదింటిలో రెండు మాత్రమే ఒక్క మాదిరిగా ఉన్నాయి. ఆ రెండూ ఏవో కనుకోగ్గాండి. మీరు కనుకోగ్గా లెకపాతే జవాబుకి 55-వ పేజీ చూడండి.

మొర్త

జూలిము

పేకముక్కును మాయంచేయుటు

పొరంభకులకు ఈ బ్రిక్కు చాలా తెలివి పెట్టమను. నీ అస్పిషెంటు ఒక గ్లాసు స్టుండి. అనెకసార్లు దీనిని నేను దిగ్గిజ నీళ్లు తీసుకవస్తాము. సరీగా లొమ్మెలో యంగా చేశాను. ఒక పేకబొత్తి సభవారికి చూపిన రీతిగా గ్లాసు పట్టుకొని, ఆ ఎంచు చూపించి, కలిపివేయాలి. అందులోనించి కొనబడిన ముక్కును గ్లాసులోకి వదులు ఒకరిని. ఇష్టమొచ్చిన ఒక ముక్కును తావు. తరువాత, జేబురుమాలు దులిపి తీసుకోమను. దానిని నీకు చూపకుండా, వేసింటుఱుతే, ఆ ముక్కు గ్లాసులో మాయు మైపోతుంది. ఎంత జాగర్తగా కనిపెట్టినా, ఆముక్కు ఏమైందే ఎవ్వరూ తెలుసుకోలేరు.

ఇది ఎలా అంటే — సెల్యూలాయిడ్స్ తయారైన ఒక ‘ఫైక్’ (తెల్లట) కార్డు నీ కోటు చేతి మదతలో దావి ఉంచుకోవాలి. సభలో ఎంచుకోబడిన ముక్కు జేబు రుమాలులోనించి గ్లాసులో పడవేయాలికదా! ఆ ముక్కును యుక్కిగాను, చాకవక్కుంతోనూ కోటు చేతి మదతలోకి తోసివేసి, దానికిబడులు ఈ ‘ఫైక్’ కార్డు

గ్రామలోకి పడేలాగ చూడాలి. ఈ విధానం రెండవ పట ములో సృష్టింగా కుపర్ప బడింది. అనగా ఇప్పుడు నీవు నీళలో పడవేస్తున్నది 'ఫేక' కార్బూఎసి, సభవామ ఎంచుకొన్నది తాదన్నమాట. నీవద్ద సెల్యూలాయిడ్ 'ఫేక' కార్బూ ఉన్న సంగతి సభవారిక తెలియదుగా? కనుక, వారు ఎంచుకున్న ముఖ్య గ్రామలో పడిం దని వారు అనుకోంచూరు. ఫేక కార్బూపైన విమి ఆనవాలు లేక. సాపుగా ఉండటం చేత, అది నీళలో పడినప్పుడు నీటితో కలిసి నిర్వలంగానే ఉంటుంది.

ప్రదర్శనం అయిపోగానే ఇంద్రజాలి కుడు 'ఫేక' కార్బూను తీసివేయటం మరవ కూడదు. ఈ త్రికుట్టి చేసినవెంటనే సభ వారు మెచ్చుకొని జేజేలు కొట్టుతూ వుండగా, అ అనందంలో ఈ ఫేక కార్బూ తీయటం మరచిపోవటం నా అనుభవంతో జరిగింది. అది నీటితో కలిసిపోయి, కంటికి ప్పుటంగా కనువడకాయేవరకు, మన దృష్టిని వచ్చున ఆకర్షించదు కనుక, దిని సంగతి సహజంగా మరచిపోతాము.

తక్కువట్టాంకో ఒకప్పుడు ఇలాగే జరిగింది. త్రికుట్టి చేకాక ఫేక కార్బూ తీయటం మరచిపోయాను. ప్రదర్శనం

జరిగిన ఒక గంట తరువాత ఇంట్లో పని వాడు గ్రామ కడుగుతూ, "ఇదుగో బాబూ, ఇదేదే గ్రామలో డెరికిందండి!" అంటూ పట్టుకుపచ్చి ఇచ్చాడు. ఇంకేముంది? — నా బండారం కాన్న బయల్పుడిపోయింది!

* * *

ఈ గారడి త్రికుట్టాలనుగురించి మీ అభిప్రాయాలు, మీకు గల సందేహాలూ సరాసరి సరాగ్రరుగారికి ప్రాస్తి, వారు మీకు జవాబిస్తారు. వారికి ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషులోనే రాయాలి. ఈమాటు జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. వారి అద్దెను: —
ప్రాపురు పి. సి. సరాగ్రర, మేజిషియన్,
పాస్టుబాక్సు 7878, కలకత్తా—12.]

ಅಭ್ಯಾಯಿಂ ! ಅರ್ಮಾಯಿಂ !

ಮೀರು ಕ್ರಿಂದಬಿನೋರಿ ವಾಕ್ಯಾಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿ ಪೊರ್ತಂ ಪರಕು ಪಚ್ಚಾರು.

ಈನೋರಿ ಈ ಕ್ರಿಂದಿ ಪೊರ್ತಂ ಚದುವುಕೊಂಡಿ.

वह राम है ।

राम अच्छा लड़का है ।

वह क्या करता है ?

वह पढ़ता है ।

वह क्या पढ़ता है ?

वह किताब पढ़ता है ।

वह किताब में एक सबक पढ़ता है ।

वह रमणी है ।

वह राम की बहन है ।

वह क्या करती है ?

वह लिखती है ।

वह क्या लिखती है ?

वह चिट्ठी लिखती है ।

वह कपला को एक चिट्ठी लिखती है ।

राम और रमणी रोज़ स्कूल जाते हैं ।

वे रोज़ दस बजे स्कूल जाते हैं ।

वहाँ खूब पढ़ते हैं ।

पाँच बजे स्कूल से घर आते हैं और खूब खेलते हैं ।

अच्छा, अच्छी = मूळी

करना = देयुछ

पढ़ना = चदುವुछ

किताब = वृन्दकम्म

सबक = प्रारम्भ

लिखना = प्रायुछ

चिट्ठी = कूर्तरम्म

और = मूरिय्य

रोज़ = रोज़ा

से = नु०९, नु०८, वलन, पट्टी, क०९

जाना = वेणूछ

हैं = कैनूरु, कैनूबि

वे = वार

दस = एंटी

बज़े = ग००१लकु, ग००१कु

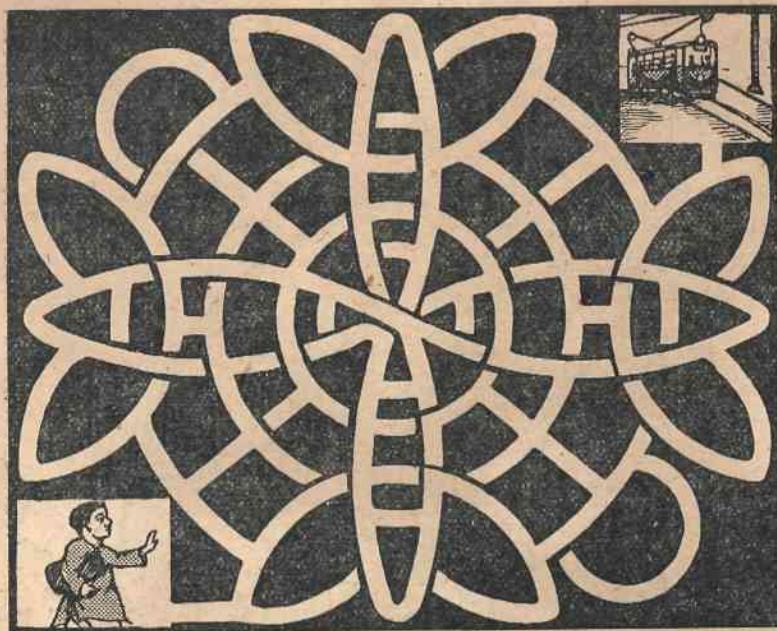
वहाँ = अकृद

खूब = लार्गा

पाँच = इदु

आना = वच्चुछ

एकृन०ग०७ गुरु शेषुकौ०९५ : एकवचन वृली०ग०८५७५ क्रियापदानिक
ता है अनी, श्रील०ग०८५७५ ती है अनी, बहुवचन वृली०ग०८५७५ ते है
अनी, श्रील०ग०८५७५ ती है अनी चेराल.

ఆ కనపడే ప్రాంబండి ఎక్కులని పిల్లవాయి తికమకపడుతున్నారు. దానిని
అందుకొని అందులో వెళితెగాని, లడికి బైము లోపల చేరుకోలేదు.
విదారిన వెషితే త్వరగా ఆ ప్రాముఖు అందుకోగలడే కనుకోప్పండి.

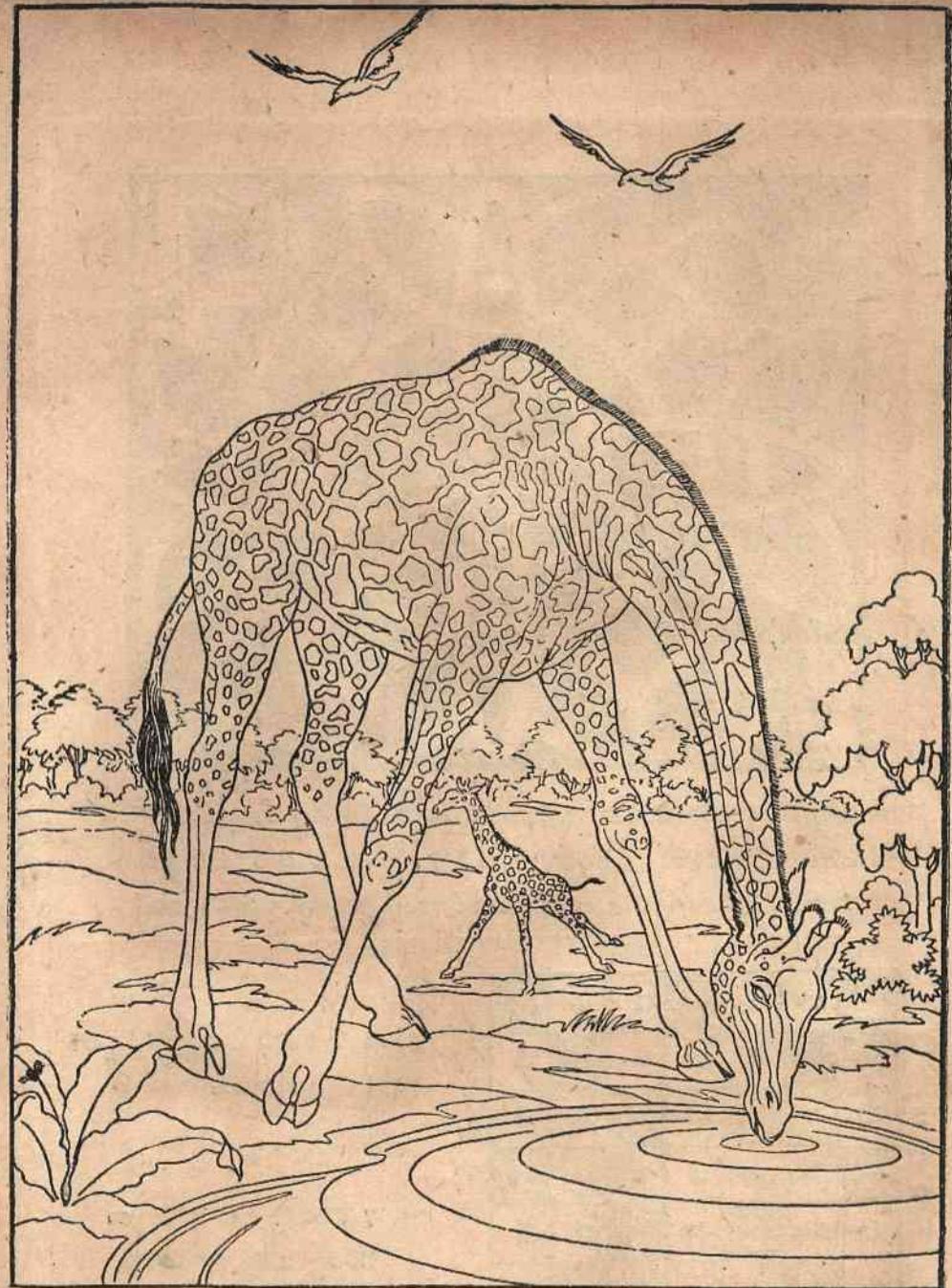
	1	బూ	2	పూ	3	దూ	4	రి	
5	నూ	6	చీ	7	వా	8	ట్లు	9	స్థి
10	గు	11	హూ	12	యీ	13	య్యు	14	తీ
15	జీ	16	సెం	17	హో	18	స	19	న
20	లు	21	పో	22	న	23	ము	24	సో
25	కు	26	పూ	27	ము	28	న	29	గ
30	ర్ము	31	ఏ	32	లు	33	క	34	డి
35	క	36	లు	37	రి	38	క్క	39	శి

51-వ పేజీలోని చిక్కు బోమ్మలకి
జవాబు:

★

1, 7 నెంబర్లు గల బోమ్మలు
రెండూ ఒక్క మాదిరివి.

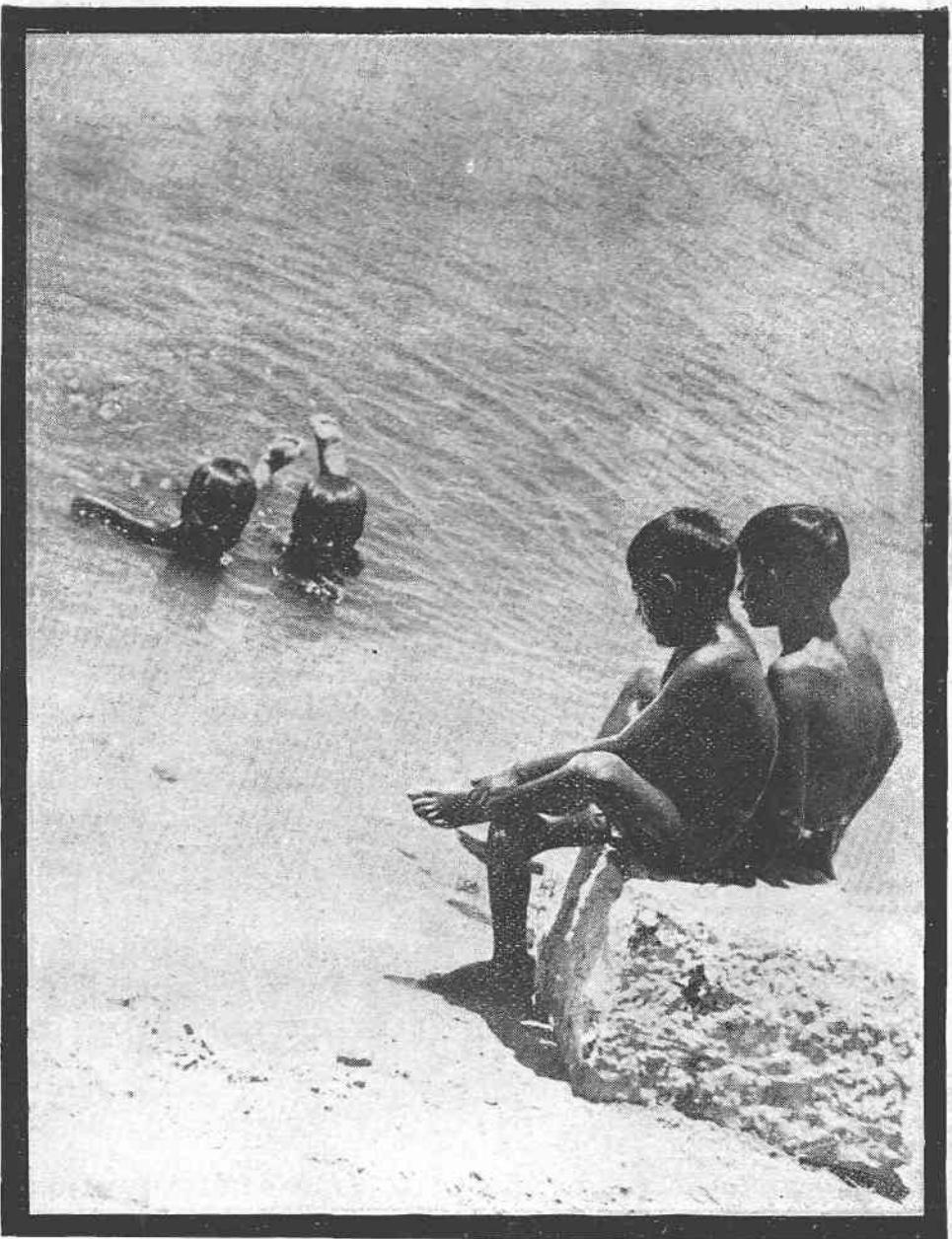
★

తనెల ఈ జిరాఫీ బోమ్మకి రంగులు వేయ్యండి. పీరు రంగులు వేసిన బోమ్మని వచ్చేనెల (అక్కిలు)
చందమామ అట్టమిది బోమ్మకై పోల్చుకొండి.

Controlling Editor: SRI CHAKRAPANI

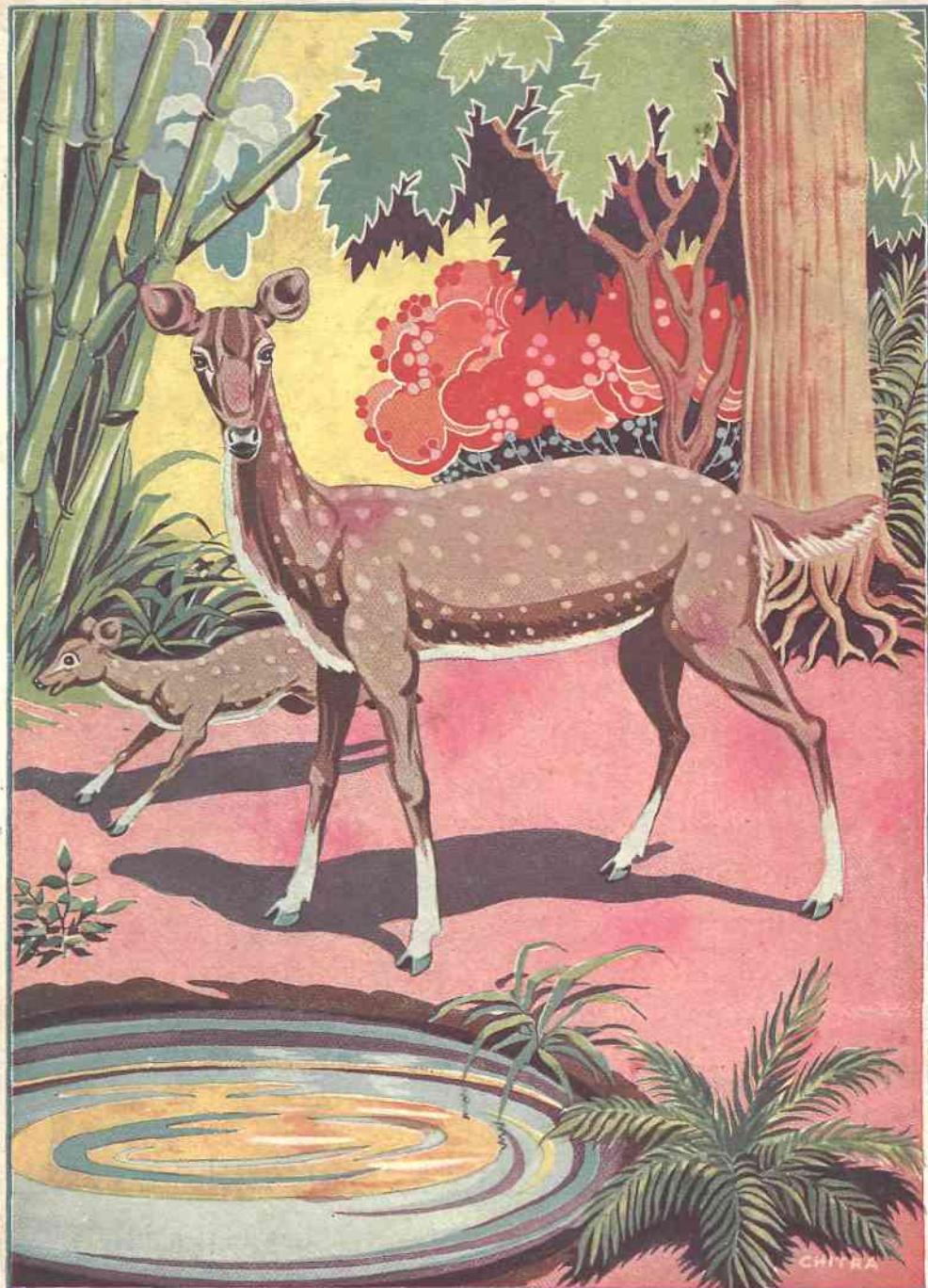
Printed and Published by B. NAGI REDDI at the B. N. K. Press, Madras I

Chandamama, September '49

Photo by B. Ranganadham

ଶନ୍ଦମାମା

CHITRA